

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXXX

Kaina 35 c.

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, SPALIS - OCTOBER 5, 1989

Nr. 194

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Popiežiaus pasitarimai su anglikonų arkivyskupu

Bažnyčių susijungimas įmanomas

Vatikano miestas. — Reuterio žinių pranešimu, popiežius Jonas Paulius II ir Canterbury arkivyskupas Robert Runcie baigė keturių dienų pasitarimus, pareikšdami, kad įvyks bažnyčių susijungimas.

Tačiau jie pripažino, kas ir taip buvo aišku, kad šiuo metu susitaikinimas dar negalimas, nes Anglikonų Bažnyčia leidžia moterims būti kunigais ir net vyskupais, kas yra negalima Romos Katalikų Bažnyčioje. Popiežiaus vadovauja 850 mil. katalikų pasaulyje. Anglikonų Bažnyčia turinti maždaug 70 milijonų savo tikinčiųjų. Nežiūrint minėtų kliūčių, jie pasakė, kad yra daug vilčių susijungimui; visa tai paaiškėjo pasitarimų metu Vatikane. „Kriščiūnų vienybė yra reikalinga susiskaldžiusiam pasauliui“, rašoma bendrame pasirašytame pareiškime.

Popiežiaus pripažinimas

Arkivyskupas Runcie pasisakė, jog kai kurios tautinės bažnyčios, kurios priklauso anglikonams, „nuėjo per toli, ypač Amerikoje, kur praėjusiais metais moteris tapo episkopu vykskupu. „Tai mūsų amžina problema“. Kalbėdamas apie popiežiaus primatą, jis atmetė kaltinimus, kad tai priešintusi Britanijos konstitucijai, nes Šventojo Tėvo vadovybė yra

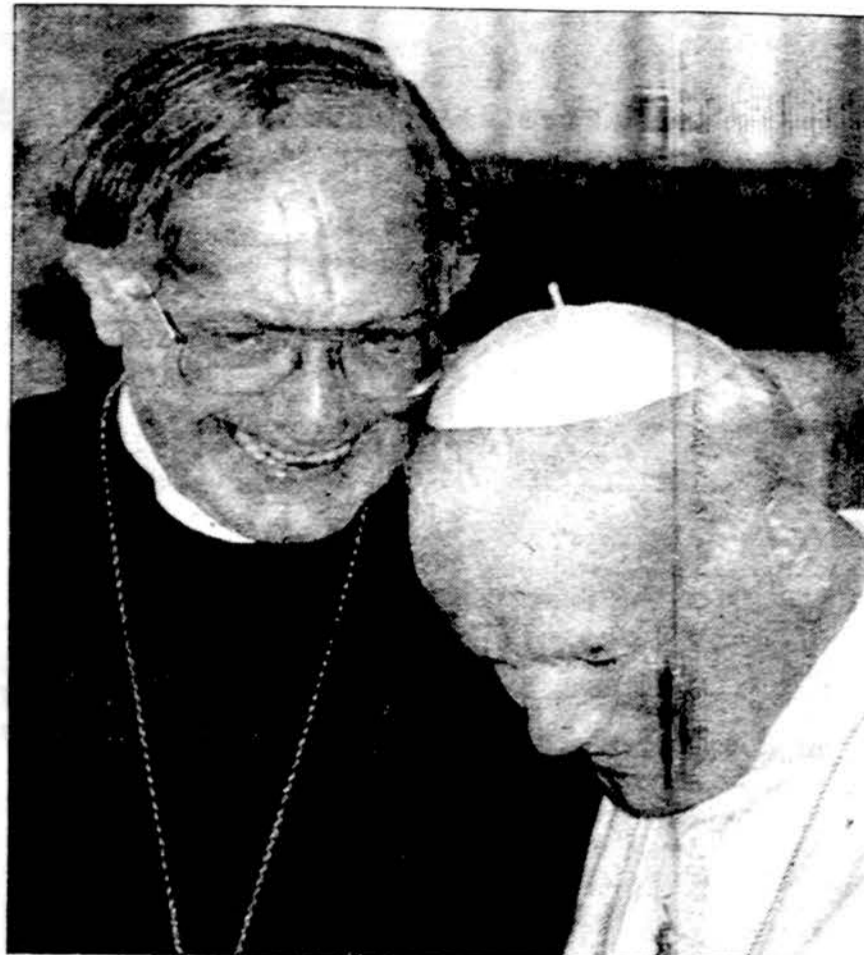
dvasinė. Arkivysk. Runcie pasakė spaudos konferencijoje, jog Anglijos karalienės rolė, kuri pagal konstituciją yra Anglijos Bažnyčios titulinė galva ir kuri turi „tikėjimo gynėjos“ titulą, nebūtų to bažnyčių susijungimo paliešta.

Pyksta, kad kartu meldėsi

Runcie sukėlė naują nepasitenkinimą 450 metų skilimo eigoje, kai jis šeštadienį kreipėsi į anglikonus sutikti, kad popiežius būtų sujungtų bažnyčių galva. Jo kreipimasis neturįs konstitucinių ar politinių klausimų. Ir pasirašytoje deklaracijoje popiežiaus pirmatas neminimas dėl to, kad „tas klausimas beveik nefigūravo mūsų pasitarimuose“. Kai kuriems anglikonams labai nepatiko, kad arkivysk. Runcie dalyvavo popiežiaus šv. Mišiose. Londono kai kurie laikraščiai parašė, kad arkivyskupo pasiūlymas išduoda britų monarchiją.

Bendrame pareiškime pripažįstama, jog yra dar daug kliūčių susijungimui, bet sakoma, kad išpareigojimas sujungti bažnyčias nėra nerealaus dalykas, nors ir turint tuos sunkumus prieš akis.

Anglikonai atsisakė, kai karalius Henrikas VIII nutraukė ryšius su Romos Katalikų Bažnyčia 1534 metais, kai jam popiežius nesutiko anuliuoti jo vedybą su Katerina iš Aragono.

Popiežius Jonas Paulius II kartu su Anglijos Canterbury arkivyskupu Robert Runcie pasirašo bendrą pareiškimą dirbti kartu, kad Anglikonų Bažnyčia susijungtų su Romos Katalikų Bažnyčia, kurios išsikyrė 1534 metais.

Juozaitis: „Mes norime nepriklausomos Lietuvos valstybės“

Jo pokalbis su amerikiečių spauda

Chicago. — Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Seimo tarybos nario ir sekretoriaus Arvydo Juozaitis, Chicagoje vizito proga, „Sun-Times“ dienraštyje atspausdino platų aprašymą ir įsidėjo jo didelę nuotrauką spalio 4 d.

Dienraštyje pažymi, kad dabartinėje Lietuvoje vyksta stiprus demokratinis judėjimas ir tuo pačiu metu Sovietų Sąjungos Komunistų partija praranda kaimo žmonių ir intelektualų pritarimą, kaip išsireiškė vienas Lietuvos reformų vadų — Arvydas Juozaitis. Jis sakė, jog ten jau veikia keturios nepriklausomos politinės partijos nuo Komunistų partijos. Taip pat jau veikia ir nepriklausomas universitetas.

„Visa, ko mes norime, yra nepriklausoma Lietuvos valstybė, kuri daugiau nebepriklausytų Sovietų Sąjungai. Mums reikia, kad amerikiečiai padėtų atgauti mums nepriklausomybę“.

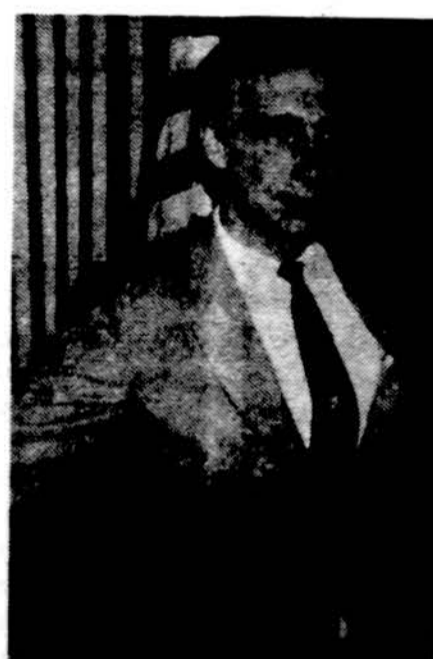
Kad amerikiečiai padėtų Lietuvai

Laikraštis primena, jog Lietuva buvo nepriklausoma valstybė nuo 1918 iki 1940 metų, kai Sovietų Sąjunga II Pasaulinio karo metu okupavo ją. Chicago Marquette Parke gyvena 100,000 lietuvių. Juozaitis, lankydamasis šią savaitę Chicagoje, siekia paramos Sąjūdžiui — Lietuvos persitvarkymo organizacijai, kurios vadovaujanti nariu jis yra. Laikraštis praneša, kad jis susitiko su reporteriais ir su Illinois senatoriumi Paul Simon, kuris yra Senato Užsienio komisijos nariu. Be to, Juozaitis pasakė, jog lietuviai nori, kad Amerikos diplomatai keltų Lietuvos nepriklausomybės klausimą Jungtinėse Tautose. Gyvenimo sąlygos dabartinėje Lietuvoje esančios blogesnės, negu jos buvo prieš Antrąjį Pasaulinį karą. Dabar ten nesą muilo, cukraus

ir druskos. Jis paminėjo, kad didžiausia branduolinė jėgainė Europoje yra Lietuvoje, bet iš jos veržiasi radiacija ir įvyksta nelaimingi atsitikimai.

Pakeliui į demokratiją

Kalbėdamas apie vykstantį persitvarkymą, Juozaitis pasakė, jog vienas iš įrodymų, kad einama prie demokratijos, yra daugelio laikraščių spausdinimas, kurie nepriklauso Komunistų partijai. „Mes turime maždaug 200 laisvų laikraščių“, pasakojo jis, „yra neįsivaizduojama Sovietų Sąjungoje turėti tokį skaičių laisvos spaudos“.

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio tarybos narys - sekretorius Arvydas Juozaitis, Sąjūdžio pradininkas, Detroito.

Nuotrauka A. Rugieniaus

Juozaitis taip pat nevenge pasisakyti, kad būdamas Chicagoje, jis norėtų gauti paramos technikos instrumentais, ypač kompiuteriais, kurių atsikuriančiai Lietuvai trūksta. Chicago ir apylinkių lietuviai galės išgirsti Arvydo Juozaitį šį penktadienį Jaunimo centre, kai jis 7 val. vak. kalbės apie įvykius pavergtose Lietuvoje.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Vengrijos Nepriklausomos smulkių žemvaldžių partijos vadovybė atsiuntė Lietuvos, Latvijos ir Estijos sąjūdziams užtikrinimą, kad jie yra kartu su Baltijos tautomis. „Mūsų partija tiki, jog istorijoje nebus atvejų, kad imperinė valdžia slopintų tautų nepriklausomybės siekimą. Partija siunčia sveikinimus ir užtikrina visą įmanomą paramą“.

— Washington Senate baigiamas svarstyti Amerikos konsulato atidarymas Kijeve ir tuo pačiu Sovietų konsulato atidarymas New Yorke. Manoma, kad konsulatui pradės veikti kitais metais.

— Havanoje Kubos vyriausybė uždraudė dirbantiems darbininkams užsienio firmose priimti algas doleriais.

— Maskvoje paskelbtame konkurse Stalino nužudytoms aukoms pastatyti paminklą dalyvavo 200 menininkų architektų su savo pasiūlymais bei projektais.

— Indijos vyriausybė pažadėjo iki gruodžio 31 d. išvežti savo kariuomenę iš 41,000 kareivių iš Sri Lankos teritorijos.

— Kolumbijos vyriausybė įsakė areštuoti du Izraelio piliečius, kurie paruošdavo smogimo būrius saugiai pervežti narkotikus į kitas valstybes.

— Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. G. Lazauskas padėjo „Washington Post“ redakcijai už puikų editorialą apie pavergtas tautas, bet taip reagojo į istorijos profesorius G. Strong pasisakymą tame dienraštyje, kad jis pateisina nacių-sovietų pakta 1939 m., kadangi Baltijos valstybės jau caro laikais buvo įjungtos į Rusiją, tad ir dabar turinčios ten pasilikti. Jam buvo pateikti istoriniai faktai, į kuriuos profesorius negalėjo atsakyti.

Nepavyko perversmas

Panamos miestas. — Dalis Panamos karių antradienį mėgino padaryti perversmą ir pašalinti diktatorių gen. Noriegos vyriausybę. Tačiau ištikimi jam kareiviai ir saugumo agentai sugebėjo atsiimti centrinę kariuomenės būstinę, kurią buvo užėmę sukilėliai disidentai. Dienos metu įvyko sunkios kovos sostinėje; disidentai sugebėjo užimti radijo ir televizijos stotis, bet nebesugebėjo išlaikyti kontrolę kariuomenės vyriausioje būstinėje. Kovos užtruko 6 valandas. Vėliau gen. Noriega pasakė, kad šis perversmas buvo Amerikos suorganizuotas. Prez. Bushas tai paneigė. Washingtone daugelio senatorių tarpe kilo nepasitenkinimas, kuriems atstovauja sen. David Boren savo pareiškimu: „Panamos garbingi žmonės patys bandė nusikratyti narkotikų pirkliu, kuris pagrobė kraštą. Bet Amerika su visa savo jėga ir galia bei tikėjimu į demokratiją, kuri stovėjo tik dvi mylias atstu, nieko nedarė — ir tai yra klaida“. Panašiai smerkė Busho vyriausybę sen. Helms, sakydamas, kad „dar kartą mes buvome sumušti savo

GORBAČIOVAS PRALAIMI

Sovietų vyriausybė nesilaiko pažadų

Maskva. — Sovietų Sąjungos prez. M. Gorbačiovas, kalbėdamas įstatymų leidėjų sesijoje, įspėjo, jog politiniai neramumai atvedė Sovietų ekonomiką prie sugriuvimo ribos ir pasiūlė 15-kai mėnesių uždrausti streikus ir įvesti kitus suvaržymus transportacijai ir industrijai. Pasiūlymas rodo besibaižiančią vyriausybės kantrybę ekonominiuose srityje, ypač, kad artėja žiema ir kraštui trūksta naftos produktų, rašo AP žinių agentūra.

Ministerio pirmininko padėjėjas Leonidas Abalkinas taip pat pasakė, jog ekonomija kas mėnesį blogėja. „Jei mes to blogėjimo proceso nestabdysime, tai nebus Sovietų valdžios. Ir tai bus galas perestroikiai“. Gorbačiovo pasiūlymas buvo įteiktas vakare, kad specialus komitetas apsvaistytų ir kitą dieną pasisakytų sesijos posėdžio metu. „Mes sugrausime visus savo kitų metų planus, jei dabar nieko nedarysime“, kalbėjo Gorbačiovas. Jis pasisakė manas, kad jo pasiūlymas bus greitai priimtas ir uždrausta streikuoti jo prašomam laikui.

Sacharovo išpėjimas

Vienintelis, kuris tuo klausimu atsargiai pasisakė, buvo akademikas Sacharovas. Jis įspėjo, kad tokių teisių suteikimas vyriausybei, kurios prilygsta karo meto įstatymo įvedimui, kai valdoma įsakymais visos kraštas, yra labai pavojingas dalykas. Jis siūlė geriau spręsti reikalus tuose regionuose, kur panašūs neramumai ar streikai vyksta.

Šią vasarą vyko streikai anglių kasyklose ir davė kraštui maždaug 3 milijonus rublių nuostolio. Jiems vyriausybė pažadėjo įvairių pagerinimų ir pats Gorbačiovas pasisakė už darbininkų reikalavimus. Angliakasiai pakartojo savo reikalavimus — jei vyriausybė nepatenkins jų prašymų, jie vėl pradės streikuoti. Tarybos sesijoje Metalurgijos ministeris Serafimas Kolpakovas pasakė,

pačių nesugebėjimu susiorientuoti“, o sen. Dennis DeConcini pasakė: „Aš manau, kad Amerikos isikišimas būtų pakeitęs Noriegą“. Spaudoje daug kaltinimų Bushui už neryžtingumą.

Antroji vokiečių banga į laisvę

Praha. — Prie Vak. Vokietijos ambasados atsirado vėl daugiau, kaip 11,000 vokiečių pabėgėlių. Tai antroji Rytų Vokietijos vokiečių banga, kuriuos komunistinė vyriausybė, kurie jau yra Čekoslovakijoje, sutiko išleisti į Vakarų. Bet tuoj pasiskelbė, kad uždaro sieną su Čekoslovakija. Nuo dabar turės visi gauti leidimus, kurie norės vykti į Čekoslovakiją. Bonos vyriausybės atstovas pranešė, kad ir šiai vokiečių miniai bus leista atvykti į Vakarų Vokietiją. Juos perves tais pačiais traukiniais, kaip ir pirmą kartą. Rytų Vokietijos vyriausybė paskelbė, kad tai yra Vakarų vokiečių provokacija, kai Rytų Vokietija ruošiasi šį savaitgalį paminėti „laimingą 40 metų marksistinio gyvenimo sukaktį“.

jog anglių išteklių užtektų tik trim dienoms, jei įvyktų dar kitas streikas, nes tai tuoj pat suparyžuotų geležies industrija.

Nebėra išteklių

Levas Voroninas, ministerio pirmininko asistentas, taip pat Tarybai pasakė, jog naftos rezervai yra perpus sumažėję ir todėl reikia tuoj pat susirūpinti elektros ir apšildymo dujų išteklių. Jis siūlė pažadėtus angliakasiams pagerinimus laikinai sulaukyti. Tai iššaukė Tarybos narių tarpe murmėjimą. Voroninas sakė, kad vyriausybė siūlo uždrausti streikus fabrikuose ir visuose ekonomijos sektoriuose iki 1990 metų galo. Čia buvo priminti streikai Estijoje, Gruzijoje ir Moldavijoje, taip pat ir Ukrainoje. Be to, jis įteikė ir bausmių sąrašą, jei būtų streikuojama, bet tas sąrašas pačioje sesijoje viešai nebuvo skaitomas.

Centras nesilaiko duoto žodžio

Angliakasių vietose yra sudaryti darbininkų komitetai, kurie vasarą įteikė vyriausybei savo prašymus. Šiandien tu komitetų vadovai praneša, kad vyriausybė nė vieno jų prašymo dar nepatenkino. Jiems buvo pažadėta, kad gaus tonas maisto, muilo, sūrio, duonos, bet tai ir liko pažadais. Vladimiras Machanovas, Prokopyevsko srities darbininkų vadovas, spaudai pareiškė, kad jie nenori streikuoti, bet gali būti, kad kitos šieitinis nebus ir Sibiro darbininkai ir vėl paskelbs streiką. Panašiai pasisakė ir kitų sričių darbininkų sudarytieji komitetai. Jie nakantino vietines valdžias, bet Centro Komitetą ir patį Gorbačiova. Buvę jiems pažadėta iki spalio mėnesio suteikti ekonominį nepriklausomumą nuo Centro, bet nėra jokių ženklų, kad tą pažadą vykdėtų.

Baltijos respublikose geriau

Pranešama, jog tik Baltijos valstybėse streikai neturėjo pasisekimo, nors rusų tautybės žmonės bandė Latvijoje ir Estijoje praversti tuos streikus, kurie buvo pagrįsti politiniais, bet ne materialiniais reikalavimais. Gorbačiovas pats pasakė, jog Sovietų ekonomija nebegali leisti daugiau streikų. Ir kitą dieną tuo klausimu įvyko balsavimai. Gorbačiovas pralaimėjo. Aukščiausioji Taryba nubalsavo, kad ir toliau nebus draudžiama streikuoti. Vakarais tai labai nustebino, kad Taryba išdrįso balsuoti prieš Gorbačiovo siūlymus, nors Taryba pasisakė, kad streikus galima uždrausti tik labai retais atvejais ir tik pagrįdiniuose ekonomijos sektoriuose, bet ne visame krašte.

KALENDORIUS

Spalio 5 d.: Placidus, Flavija, Galė, Gilda, Donata, Palemonas.

Spalio 6 d.: Brunonas, Fidelija, Guoda, Baivydas, Renatas, Vytenė.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 6:50, leidžiasi 6:28. Temperatūra dieną 70 l., naktį 50 l.

Lenkai pasmerkė Sovietų invaziją

Varšuva. — Lenkijoje praėjusių sekmadienį buvo paminėta 50 metų Sovietų invazijos sukaktis į Lenkiją. Kadaiše tai buvo uždrausta minėti. Visame krašte įvyko įvairūs susirinkimai paminėti 1939 metų rugsėjo mėnesio invazijai.

Demonstrantai reikalavo, kad Sovietų kariuomenė pasitrauktų iš Lenkijos, kuri ten yra nuo pat karo pabaigos. Varšuvoje lenkų jaunimas prie Sovietų ambasados sėdėjo ir vis skandavo: „Sovietai, namo“. Štetine keli tūkstančiai jaunuolių turėjo plakatus, kurių tarpe buvo ir šis užrašas: „Sovietai, karas pasibaigė, važiuokit namo“. Solidarumo narys, dabartinis premjeras T. Mazowieckis, pasakė, jog lenkai turi teisę paminėti ir Sovietų invaziją, tik jis paprašė laikytis „garbingai ir šaltai“. Varšuvoje žmonės dėjo gėles prie Nežinomojo kareivio kapo.

Prašo paleisti lenkus

Lenkijos veteranai, kurie kovojo pogrindyje prieš nacius ir prieš sovietus, dalyvavo pirmą kartą vietiai Varšuvos demonstracijoje. Solidarumo vadas Lech Walesa dalyvavo Čenstakovoje ir prie Jasna Gora vienuolyno pasakė kalbą. Kard. Gulbinovičius pasakė žmonėms, kad „niekad tenebūna pakartota rugsėjo 17 bet kokioje šalyje“. Net ir Komunistų partijos laikraštis „Trybuna Ludu“ savo vedamajame pastebėjo, kad Raudonosios armijos invazija atnešė priešpaužę ir masinius nusikaltimus, kurie palietė

milijonus lenkų.

Čia dešimtmečiais nebuvo kalbama viešai apie Sovietų invaziją. Pirmą kartą buvo reikalaujama, kad Sovietai leistų sugrįžti tūkstančiams lenkų į namus, kurie tebėra laikomi Sovietų koncentracijos stovyklose, kalbėjo naujasis Lenkijos Užsienio reikalų ministeris Krzysztof Skubiszewski.

Kursto partiečiai

Tbilisis. — Kaip praneša Sąjūdžiui Eugenijui Lel rugpjūčio 28 d., demokratinio judėjimo vėteranai Zviad Gamsochurdija ir Mirab Kostava, duodami interviu, pareiškė, kad, sprendžiant iš visko, kruvinas tarpnacionalinis konfliktas Užkaukazėje kurstomas partinio-biurokratinio aparato. Jo tikslas — sutrukdyti demokratijos procesą. Gruzijos, Armėnijos ir Azerbaidžano tautų apsisprendimą. Tuo pačiu metu taikinga demokratų politika buvo iškraipoma masinės informacijos priemonėmis, o jie patys — persekiojami, kviečiant ir respublikinę prokuratūrą arba kėsinantį į gyvybę.

— Austrija, prancūzų žinių agentūros pranešimu, pareiškė norą įstoti į Europos Bendruomenės sąjungą, kartu pabrėždama ir savo neutralumą, kaip ir Airija.

— Japonijos Sony korporacija nutarė pirkti už 3.4 bil. dol. Kolumbijos filmų studiją Hollywoodo.

DETROITO ŽINIOS

KONCERTAI

Šio rudens veiklą pradėdame dviem ypatingais koncertais. Ketvirtadienį, spalio 12-tą d., 7 val. vakare Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos Kultūros centre rengiamas Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio koncertas.

Vakarų Europoje ir Sovietų Sąjungoje ansamblis yra daug koncertavęs ir ten geriausiai pažįstamas nei čia. 1984 m. Lietuvos Kultūros dienoje Ispanijoje taip sužavėjo žiūrovus, kad kitais metais buvo pakviesti sugrįžti į folkloro festivalį. 1987 m. dalyvavo R. Vokietijos jaunimo festivalyje ir atstovavo Pabaltijo liaudies menui. Tų metų rudenį koncertavo su Vilniū susigiminiavusiam V. Vokietijos mieste Duisburge. 1988 m. koncertavo Heidelberge, Wetzlar, Mannheime, Linze ir Kirchberge; surengė vakaronę Vasario 16-tos gimnazijoje. Tą patį rudenį dar keliavo į Bulgariją ir Lenkiją. „Lietuvių tauta turi nuostabią kultūrą, pilną mitų ir padavimų. Jos menas trykšta iš istorinių šaltinių. Vilniaus universitetas supynė gražiausias savo tautos tradicijas su dabartimi ir pateikė visa tai žiūrovams – žaviai, išpūdingai, neatkartojamai“, rašo „West-deutsche allgemeine Zeitung“.

vauti. Koncertą rengia ir bilietus platina Lietuvių Bendruomenės Detroito apylinkė. Bilietus galima įsigyti sekmdieniais pas J. Matekūną.

Spalio 22-ą dieną, sekmdienį, 12:15 val., tuoj po šv. Mišių, Kultūros centre LB Detroito apylinkė rengia Jono Jocio, Vilniaus operos solisto koncertą. Bilietus bus galima įsigyti prie įėjimo.

L. Rugienienė

RAMUČIUI BULOTAI PASKUTINIS SUDIEV

Ramutį Bulotą, sulaukusį 45 m. amžiaus, Aukščiausias pasišaukė pas save rugsėjo 18 d.

A. a. Ramutis Bulota buvo pašarvotas Harris laidojimo namuose, 15451 Farmington Rd., Livonia.

Rugsėjo 21 d., dalyvaujant skautams, skautėms, Lietuvos vyčiams, šauliams, giminėms ir draugams, kurių prisirinko pilna kopyčia, rožiniui vadovavo Dievo Apvaizdos klebonas kun. Viktoras Kriščiūnevičius ir Šv. Antano parapijos klebonas kun. Alfonsas Babonas.

Laidojimo namų direktorė Yolanda Zaprackienė papasakojo svarbesnius Ramučio Bulotos gyvenimo įvykius, paskaitė eilėraštį „Kada manęs nebus“.

Lietuvos skautų Brolijos Vyriausias skautininkas s. Rimantas Ulevičius, jo pavaduotojas s. Laimis Daujotas ir Kauno skautų tuntininkė Lukrecija Malkevičienė kartu su Detroito skautais dalyvauja šv. Mišiose Dievo Apvaizdos parapijoje Detroito.

Nuotr. A. Rugienius

Ansamblis įsikūrė 1944 m., taigi veiklos vainikas supintas iš 45 metų. Ansamblio vadovas yra Vidas Aleksandravičius, baletmeisteriai – Tamara Kalibataitė ir Henrikas Užnys, choro vadovas Vytautas Abarius, orkestro vadovai – Daiva Čičinskienė ir Kastytis Mikiška. Iš viso į JAV ir Kanadą atvyksta 47 asmenų grupė. Koncertai rengiami spalio 7, 8, 9 d. Chicagoje, spalio 12 d. Detroito, spalio 15 d. Clevelande, spalio 17-18 d. Toronte ir spalio 22 d. Montrealy.

I Detroitą ansamblis atvyksta trečiadienį maždaug 6 val. vakare. Truputį atsikvepė ir po vakarienės, jie žada atlikti programą, kuri bus skirtinga nuo ketvirtadienį, diskotekinio atspalvio programos.

Detroito, Windsoro ir apylinkių lietuviai yra maloniai kviečiami koncerte ir trečiadienio vakaro programoje daly-

Ramutis Bulota gimė 1943 m. spalio 8 d. Lietuvoje. Atvykęs į Ameriką, kurį laiką gyveno Chicagoje; iš ten persikėlė Detroitan. Baigė gimnaziją ir „Žiburio“ liuanistinę mokyklą, tarnavo JAV-ųjų kariuomenėje marinuose ir dalyvavo Vietnamo kare. Priklausė JAV-ųjų kariuomenės atsargos daliniui,

Po Tautos šventės minėjimo Detroito šnekučiuojasi s. Algis Zaprackas, Lietuvos skautų Brolijos Vyriausias skautininkas s. Rimantas Ulevičius ir s. Lucija Puskepalaitienė.

Nuotr. A. Rugienius

MOSŲ KOLONIJOSE

Putnam, Conn.

SENOŠ TRADICIJOS NAUJAME RŪBE

Kaip ir kasmet, lapkričio 2 d. lankysime mirusių artimųjų bei draugų kapus ir, už juos meldamies, degsime žvakutes. Tai bus ketvirtadienį, ir po dienos darbų tik vakarą galėsime skirti šiam maldos susikauptimui. Tačiau mūsų ryšys su artimaisiais, su kuriais jau nebegalime

Knights of Columbus, Vyčių 79 kuopai, „Baltijos“ skautų tuntu, St. Butkaus šaulių kuopai, Lietuvių Bendruomenei ir kitom organizacijom. Daugiausia dirbo su jaunimu – skautais ir buvo pakeltas į paskautininko laipsnį.

Rugsėjo 22 velionio kūnas buvo atlydėtas į Dievo Apvaizdos bažnyčią. Gedulingas šv. Mišias už Ramučio sielą aukojo ir jautrų pamokslą pasakė parapijos klebonas kun. Viktoras Kriščiūnevičius. Vargonavo ir giedojo Rita Giedraitienė. Lekcijas skaitė Matas Bauksys. Šv. Mišioms patarnavo Mindaugas Mingėla, o žmonių, kaip per atlaidus, buvo pilna parapijos bažnyčia.

Po Mišių ilga automobilių vilksinė palydėjo velionį į Švento Kapo kapines. Kun. Viktorui Kriščiūnevičiui atlikus liturgines apeigas, atvykę Amerikos National Guard kariai nuėmė karštą dengusią JAV-ųjų vėliavą, ją gražiai sulankstę, įteikė velionio žmonai Valentina.

Sugiedojome „Marija, Marija“ ir, dėdami ant karsto po gelytę, atsisveikinom su Ramučiu.

Nuliūdime liko: motina Eugėja Bulotienė, žmona Valentina, sūnus Antanas ir kiti giminės. Ramutis, tebūna Tau lengva Amerikos žemelė!

Pietūs laidotuvių dalyviams buvo paruošti Dievo Apvaizdos parapijos kavineje.

REGISTRACIJA DAINŲ ŠVENTEI

Detroito Šv. Antano parapijos choro vedėjas muz. Stasys Sližys rengiasi su parapijos chorą dalyvauti VII-je JAV ir Kanados Lietuvių Dainų šventėje, 1990 m. liepos 1 d. vyksiančioje Chicagoje. Vadovas nori sustiprinti chorą, įjungiant naujus choristus, es. Kviečia visus jungtis į parapijos chorą ir dalyvauti repeticijose, kurios vyks sekmdieniais ir į jas važinėti nereiks kitomis dienomis.

PARAPIJOS GEGUŽINĖ-PIKNIKAS

Šv. Antano parapijos gegužinė-piknikas įvyks spalio 29 d. Aukas bei dovanų paskirstymui laimikus galima įteikti parapijos aukų rinkėjams arba nešti į kleboniją.

A. Grinius

tiesiogiai dalytis savo džiaugsmiais ir rūpesčiais, mums per brangus, kad pasitenkintume tik valandėlę pasimeldę kapinėse. Esame su jais kasdieną savo atsiminimuose. Ir šiuo laikotarpiu juos prisiminsime ne tik nubėgę į kapus, bet ir meldamies namuose, ir sekmdieniais, klausydami šventų Mišių. Nepaprastai graži proga tokiai maldai yra Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų vienuolyne spalio 29 d. ruošiamas šio vienuolyne rėmėjų sąskrydis, kuris pirmiausiai skirtas maldai už mirusius ir kapinių lankymui.

Vėlinės – sena lietuviška tradicija, kurios esmė – mūsų ryšys su mirusiais artimaisiais, pagrįstas tikėjimu, kad visa mūsų būtis – anapus, o čia jos – tik maži trupinėlės, įpintas į sudylančių metų siūbavimą. Tai yra visos katalikų Bažnyčios tradicija, kurią mini šv. Augustinas, ragindamas tikinčiuosius bendrai maldai už mirusius. Ši bendra maldai minima ir dar senesniuose liturgijos dokumentuose, išlikusiuose net iš trečiojo amžiaus. Tačiau ji yra ir lietuviška tradicija dėl to, kad mūsų krašte į ją buvo įjungiamas ir mūsų tautos pagoniškų papročių atspindys, vėlinių vakarą pakūrenant namus ir laukiant vėlių į juos susirenkant pasišildyti, padedant kapuose maisto vėlėms pasivašinti ir – svarbiausia – mūsų senas tikėjimas neišnykstanti žmogaus būtis, kuri nesibaigdavo laidotuvėmis ir tada, kai jos buvo atliekamos pagoniško laužo ugnim. Lietuvių ryšys su mirusiais artimaisiais

Č. Masaitis

LAIŠKAI IŠ LIETUVOS

„Man patinka Amerikos gyvenimo būdas, jos istorija, kultūra, sportas. Tačiau pas mus Lietuvoje kol kas labai mažai informacijos apie Ameriką. Daugiau galima sužinoti iš žmonių pabuvousių Amerikoje. Pas mus dar daug neteisėbės tuo atžvilgiu, kad vieni gali važinėti po pasaulio šalis ir daug pamatyti (pvz. sportininkai, artistai, mokslininkai), o paprasti eiliniai žmonės, koku aš save laikau, neturi jokių šansų nors vieną kartą pamatyti pavyzdžiui Ameriką...“ Taip rašo vienas asmuo laiške gautame iš Lietuvos. JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos būstinę pasiekia daugelis tokių laišku iš Lietuvos. Daugelis asmenų rašo, kad rado adresą Sąjūdžio laikraštėje „Atgimimas“. Laikraštis sužlegė gyvenantiems Lietuvoje užmegzti ryšius su tautiečiais užsienyje.

„Iš Laisvę“ 1989 m. balandžio mėn. spausdino straipsnį „Klaidinanti informacija“. Tą straipsnį perspausdino „Darbininkas“ rugsėjo 15 d. „Yra pastebėta, kad išsivijai apie įvykius

visada buvo gyvas ir jo nepajėgė suardyti net per pusšimčio metų bolsševikiškai bedieviškas draskymasis. Nepaisant grasinimų ir pesekiojimų, Lietuvoje žmonės kasmet rinkdavosi į kapines pagerbti mirusiuosius ir už juos pasimelsti. Nuo pernai metų Lietuvoje vėlinės vėl atvirai švenčiamos – ir ne dėl to, kad komunistiškai bedieviai pagaliau suprato savo pastangų sunaikinti šias tradicijas primityvišką barbariškumą, bet todėl, kad ir vėl laimi Tiesą!

Dabar ir mums, esantiems toli nuo savo protėvių kapų, tinka jungtis šios tradicijos ryšiais netik su mūsų brangiaisiais, iškeliauvusius į anapus trupancio laiko, bet ir su broliais Tėvynėje, kurie tą dieną melsis už mirusius šeimos narius, už žuvusius nepriklausomybės kovoje, už pokario didvyrius, paaukojusius savo jaunas gyvybes už laisvės principus. Putname mūsų seselių darbai ir nuotaika pagrįsti ryšiais su amžinybe, ne tik peržengus laikinumo slenkstį, bet ir mūsų dienų skubėjime į amžinybės Kūrėjo prieglobstį. Pas jas minėdami vėlinių dieną, pajuntame mūsų mirusių švytinčią laimę daug ryškiau už savo laikino išsiskyrimo liūdesį. Ryškiau pajuntame ir žemiško buvimo trapumą savo sielos amžinumo. Todėl čia daugiau mūsų mirusių džiaugsmo atspindžio, negu atskyrimo liūdesio, ryškesnė vienybė tarp praeities, dabarties ir niekada nepasibaigiančios ateities.

Čia pažvelgsime, kuo prisidėjome per praėjusius metus prie seselių darbo ir kuo galėtume prisidėti prie jų trūsio ateinančiais metais. Čia ne tik įtęgsime savo artimųjų atminimą su susikaupimo maldai, bet ir ateities atspindį dabartyje, pažvelgdami pro prof. B. Mačiūkos paskaitos mintis, kaip dabarties įvykiai pinasi į naujos istorijos lapus. Pasižiugsime ir savo praeitimi, šva tradicijomis, paklausydami su skambėjimo Bostono ansamblio Sodauto atliekamo liudies muzikoj. Šis dabarties, praeities ir ateities sujungimas yra naujos spalvos atspindys senoje Vėlinių tradicijoje.

Visi esame Putnamo seselių rėmėjai, nes visi pritariame jų darbams, kurie mums padeda lietuvišką tradicijų keliu artėti prie gėrio Kūrėjo ir čia ir amžinybėje. Todėl visi kviečiami dalyvauti šiame renginy spalio 29 d.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS-161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL.
Subscription Rates: \$70.00. Foreign countries \$70.00.
Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesučiūnami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėsti, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto			
	metams	½ metų	3 mėn.
U.S.A.	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Užsienyje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Savaitinis (Šest. pried)	\$40.00	\$25.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudojotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiūnčiamos gavus prašymą.

JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdybą, 2713 West 71st Street, Chicago, IL 60629. Po to tolimesnieji ryšiai lieka laišku korespondentų rankose.

R. Kubiliūtė

PIRMAS JUODAS KLEBONAS CHICAGOJE

Chicagoje buvo pirmas juodukas katalikų klebonas iš visu JAV. Tai buvęs vergas Augustine Tolton, kuris įšventintas Quincy mieste, 1893 m. atvyko į Chicago ir buvo paskirtas į naujai juodukams sukurtą Šv. Monikos parapiją.

DARBININKO ŠEIMAI 5 MIL. DOL.

Prisiekusiųjų teismas rado, kad Cook apskritis ir Chicago miestas neparūpino statybos darbininkams reikiama saugiu darbo priemonių ir priteisė 5 mil. dol. kompensacijos šeimai statybos darbininko Randeo Carlson, kuris 1982 m. užsimušė darbe.

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – VIDUŠ LIGOS
IR ODOS CHIRURGIJA
(Augsiai nuimami kabinete)
Priklauso Holy Cross ir Christ Igoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Ofs. 735-4477;
Rez. 246-0067; arba 246-6581
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ – NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St.
Tel. 422-0101
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujo ligos
Nechirurginis išsiplėtusių venų
ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road. Tel. 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Penkt., antr., ketv. ir penkt.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
2659 W. 59th St., Chicago, IL
Tel. 476-2172
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL.
Tel. 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS
DR. EUGENE McENERY
DR. JAMES BURDEN
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
155 N. Michigan Ave., Suite 324 ir
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 565-2960 (veikia 24 val.)
Valandos pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS
KŪDIKIŲ IR VAIKIŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Kabineto tel. RE-7-1168;
Rezid. 385-4811

Dr. Turmasonio kabinetai perėmė
DR. S. LAL
SPECIALYBĖ – VIDUŠ LIGOS
2454 W. 71st Street
434-2123
Pirm 2-7. Antr. ir
ketv 9-12. Penkt. 2-7

DR. FRANCIS MAŽEIKA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6.

DR. VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, IL 60652
Pirm., antr., ketv. ir penkt.
pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. 438-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
SURENDER KUMAR, M.D.
PETER STECY, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINIS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, IL.
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, IL. 60120
Tel. 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5148
Val. pagal susitarimą
Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts., Ill. Ketr. val. 3-6 v.v.
Tel. 448-1777

Dr. Turmasonio kabinetai perėmė
T. RAMA, M.D.
Specialybė – Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. 434-1818 — Rez. 852-0880
Val.: pirm., antr. ketv. ir penkt.
3 iki 7 v.v. Tik susitarus

DR. ANTANAS G. RAZMA
SPECIALYBĖ – PLAUČIŲ LIGOS
2636 W. 71st St., Chicago, IL.
Tel. 438-0100
11800 Southwest Highway
Palos Heights, IL. 60463
(312) 361-0220 (312) 361-0222

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR
PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. 776-2880, rez. 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

PRATURTINĖS AMERIKA

Aliaska vietos gyventojų vadinama „didele žeme“ ar dideliu kraštu. Tą pusiasalį atrado Beringas. Vėliau apsigyveno rusai, įsteigė savo koloniją, kultūrinio, ortodoksų tikėjimą pamažu vedė Aliaskos gyventojus eskimus, tingitus ir kitus šiaurės žemės indėnus, nors jie buvo kilę iš Sibiro. Rusai į savo apgyventas žemes siuntė misionierius – ortodoksų kunigus, vėliau ir vyskupą. Jie statė bažnyčias, maldos namus ir mokyklas. Tik vieną sunkumą jautė rusai, kad šis pusiasalis buvo retai apgyvendintas. Žiemą labai šaltas, vasarą karštas bent pietuose. Reikėjo prisitaikyti prie gamtos sąlygų ir nugalėti daugelį sunkumų, kuriuos sudarė pati Aliaskos gamta.

Dėlto Rusijos carai jau anksčiau pasiūlė Aliaską parduoti Amerikai. Ji buvo arčiau, dar nepakankamai susitvarkiusi ir niekam nepavojinga. Juo labiau nepavojinga Rusijai, nes ji buvo per toli nuo Amerikos centrų. Ir rusai nemanė, kad Aliaskoje Amerika galės kada nors rimtai įsigyventi. 1867 metais Amerikos prezidentas Andrew Johnson ir Rusijos caras Aleksandras II pasirašė pardavimo aktą, kuriuo perdėjo šį didelį kraštą Amerikai, o Amerika užmokėjo Rusijai 7.200.000 dolerių, kurie carui buvo labai reikalingi, nes po įvairių sukilimų finansai Rusijoje buvo pakrikę.

Didžioji dalis rusų emigrantų jau buvo išgyvenę Aliaskoje ir jie pasilikę naujos valdžios priežiūroje. Jie sakė, kad „Dievas danguje, o žemė labai toli“, tai nieko nereikia bijoti. Bet jie pradėjo klausyti Amerikos valdžios, nors jos valdžia net iki 1912 metų nebuvo tikra ir reguliari. Tik tais metais Amerika Aliaską priskyre prie savo žemių kaip teritoriją ir skyrė jai atstovus, nors ir be balsavimo teisių. Aliaskoje pasilikę rusų bažnyčios, ortodoksų tikėjimo liekanos, kunigai ir vyskupai, kurie priklausė Maskvai, bet jie pripažino civilinę Amerikos valdžią.

Ta „didžioji žemė“ savyje, nors daug kur po sniegu, turėjo labai didelius žemės turis. Jie vėliau buvo išnaudojami Amerikos bendrovių. Pirmiausiai europiečiai, rusai ir amerikiečiai naudojo žvejyba, kuri buvo labai turtinga įvairiomis žuvmis ir tinkamumu konservavimui. Paskiau pradėjo pamažu atrasti žemėje įvairių metalų ir mineralų, kurie yra reikalingi Amerikos pramonei ir prekybai. Ji iš Aliaskos tuo jau atsėmė tuos septynis milijonus.

Įdėti pinigai davė didesnius procentus, negu tikėjosi Amerikos prezidentas, kongresas ir net bendrovės. Tik prieš trisdešimt metų – 1959 m. Aliaska buvo padaryta Amerikos valstija, turinčia teisę turėti savo senatorius ir kongresmanus. Jų skaičius vis didėjo, nes didėjo ir šio pusiasalio gyventojų skaičius.

Paskutinis pasaulinis arba totalinis karas parodė Amerikai, kad Aliaska yra labai tinkama vieta, kurioje galėjo būti statomos laivyno, aviacijos ir kitokių karinių įrengimų bazės. Tose bazėse buvo galima Amerikai laikyti atsarginius dalinius, taisyti dirbtuves, kariuomenės

manevrus, kurių niekas nematė ir niekas neturkėdė.

Karo metas iš Aliaskos padarė jau daug tankiau apgyventą kraštą, iškėlė mažus miestus ir didelius. Juose kūrėsi dirbtuves, aerodromai, karinės stotys ir susisiekimo mazgai. Tada ir rusai pamatė, kad tas didelis ir snieguotas kraštas labai yra naudingas, labai turtingas ir labai praturtino pačią Ameriką, kuri ir taip turėjo didelius turis. Jei rusai ortodoksai ir klausė Maskvos patriarchą, tai jie jau nebuvo taip klusnūs, kaip galėjo būti komunizmui išigalėjus Rusijos platuose, kaimyninėse tautose ir varant propagandą net svetimose žemėse.

Aliaska pasidarė nauja valstybe šalia Rusijos Sibiro. Ji galėjo daryti įtakos per Beringo sąsiaurį. Ji galėjo pasiekti ir Sibiro plotus, nors tiek vieno, tiek kitoj pusėj siautė dideli šalčiai ir buvo žiemos pusnyiai. Amerika jau tikrai nesigailėjo pirkusiu, nesigaili nė dabar, turėdama didelius turis, ypač neišsėmiamus alyvos šaltinius, kuriuos tik neseniai pradėjo naudoti.

Šiuo metu Aliaskos pusiasalis yra didelės reikšmės Amerikai ir visam pasauliui, norinčiam gintis nuo komunizmo ir jos nebeamatyti savo pašonėje. I šią žemę kelėsi įvairių tautų palikuonys, daugiausiai Europos kilmės žmonės. Tas kraštas savo turtais ir nepaprastais uždabais traukė daugelio akis ir vedė jų žingsnius.

Europos kilmės amerikiečiai dirba ir valdo įvairias brangias kasyklas, kurios didelėms bendrovėms duoda pelną, o dirbantiems plataus masto pragyvenimą. Nors gyvenimo sąlygos dar ilgai ten buvo gana primityvios, bet daugelis tikėjosi gerokai užsidirbę pinigų keltis į patogesnius kraštus, apsigyventi pačios Amerikos miestuose ar kurortinėse vietose.

Ypač daug ten nusikėlė dirbti inžinierių ir žemės alyvos specialistų, kai pradėjo tirti ir atrasti gana patogiose vietose alyvos šaltinius. Nors tos alyvos atgabenimas yra tolimas ir brangus, bet didžiosios bendrovės apskaičiavo, kad, investavus milijonus, galima patenkinti Amerikos rinką ir uždirbti dar daugiau milijonų. Žemės alyvos keliai buvo praversti, gražiai pastatyti, kanalai išvesti ir elektros jėga sustiprinta, kad ja galėtų naudotis ne tik Amerikos miestai, bet ir parduoti svetimiesiems, gaudami didelį pelną.

Taip pat čia su Amerikos įsigyta nuosavybe atėjo ir katalikai bei kiti krikščionys, kad nebeliktų tik ortodoksų tikėjimas ir tik Rusijos įtaka. Tokiuose miestuose, kaip Sitka, kuri iš mažo rusų kaimelio išaugo į didelį miestą ir aerodromą, tokie Anchorage ar Juneau miestai pasidarė svarbūs katalikybės ir pačios Aliaskos centrais, kuriuose pasistatė bažnyčias, įsteigė gubernatorius, prasi-gyveno senatoriai, rinkimuose dalyvavo ir Atstovų rūmus. Šiandien Aliaska jau yra plati žemė, bet ir su daug gyventojų, geru pragyvenimu ir gera ateitimi. Aliaska dabar yra svarbi vieta ne tik pramonei ir prekybai, bet taip pat ir naujiems gyven-toms bei katalikų dvasiškijai, turinčiai savus vyskupus.

NE TIK IŠTVERTI, BET IR IŠVERSTI

Kai vasaros pradžioj užbaigiau skaityti Antano Kryžanausko „Už ką?“, kilo mintis per spaudą raginti veiksnius tą nuostabią didelę apybraižą išversti bent į kelias didžiasias pasaulio kalbas. Atostoginė penkių savaičių kelionė mano užmoji sutrukdė. Nusidelsė.

Skaitydamas 1989 m. rugsėjo 2 d. „Draugo“ kultūrinį priedą, radau Vilniuje išleistas knygos „Amžino įšalo žemėje“ recenziją. Be parašo, tad gal pačios redaktorės, o jeigu ne jos, tai kitos labai raštingos moters. Taip, moters, nes joks vyras ir rašinių tiek jausmo nebūtų įdėjęs...

„Amžino įšalo žemėje“ (toliau – „AIŽ“) savo rankose dar neturėjau. Užsisakiau, tebelaukiu. Bet bent dalį jos turinio žinau. Periodikoj tikrai perskaičiau Dalios Grinkevičiūtės, Antanos Garmutės, Antano Abramaičio atsiminimų pluoštus. Berods ir po vieną kitą fragmentą kitų koautorų. Žinau, kad knygoje rasiu aštuonių autorių (keturių vyrų, keturių moterų) baises vaikystės atsiminimus, kuriuos domiuojuja nužmogėjusio žmogaus sukurtas baltasis pragaras Sibiras.

Mane gerokai stebina, kad „AIŽ“ skiriama jaunimui, vaikams. Jauniausioji karta, net ir tėvynėje, Sibiro tremties nepatyrusi, sunkiai betikės, kad tai, kas knygoje rašoma, yra tikroviniai liudijimai, o ne lakios fantazijos rašytojų baisybių fikcijos. Išėjusių pradžios bei vidurinių mokyklų jaunimui bus sunku įtikinti net tėvams ir mokytojams. Kazkas panašaus jau kasdien sklinda iš TV ekranų. Tik su tuo skirtumu, kad TV programose dažniausia laimi gerieji, o čia gerieji numaitinami iki skeletų, miršta utėlių sugrauzti, su prie barako narų prisilaužiais plaukais. Nesakau, kad nereikia ir jaunimui. Tik jam skaitytina su gerais patarėjais, aiškinančiais, kad visa tai tikrai įvyko. Bet pirmoji vietoj „AIŽ“ yra skaitinys suaugusiems. Už geležinės uždangos skaitinys gorbaciovam ir lygačiovam, o Lietuvoj – aničkam, šepečiam ir mieželiaičiam... Juk kas gi, jei ne Dalia Grinkevičiūtė pagimdė disidentą Justiną Marcinkevičių? Ir kiek dar mažesnių, kurie dabar su trispalvėm maršuoja! Laisvuose Vakaruose – skaitinys visiems, autor recenzentės, išverti pajęgiantiems, pradedant eiliniaisiais subrendusiais žmonėmis ir bai-

ALFONSAS NAKAS

giant kohlais, thatcheriais, bushais.

Recenzijos autorė per daug giliai paslėpė žodžio „išverti“ reikšmę. Žodyne jo pirminis ap-tarimas – „išbūti patvariam, išsilaikyti“, toliau – „išlaikyti, iškęsti“. Ir pavyzdys: „taip skauda, kad negaliu išverti“. Tikrai, pernai skaitant D. Grinkevičiūtės aprašytas baisybes, maišėsi visokie jausmai. Čia gomury telkėsi ašarų gumulas, čia troškai budelius šaudyti ar nuogus ant ledo guldyti... Tik „iššaudęs“ ir „prisaldęs“ pajėgei toliau skaityti. Žinau, kad ne šitaip „išverti“ autorė siūlo. Ne su keršto jausmu tramdytis, o su krikščionišku „atleisk jiems, Viešpatie, nes nežino...“ Pristatymu, banalių liaupsių tokia knyga nereikalinga. Tik suprofanintum šventą liudijimą.

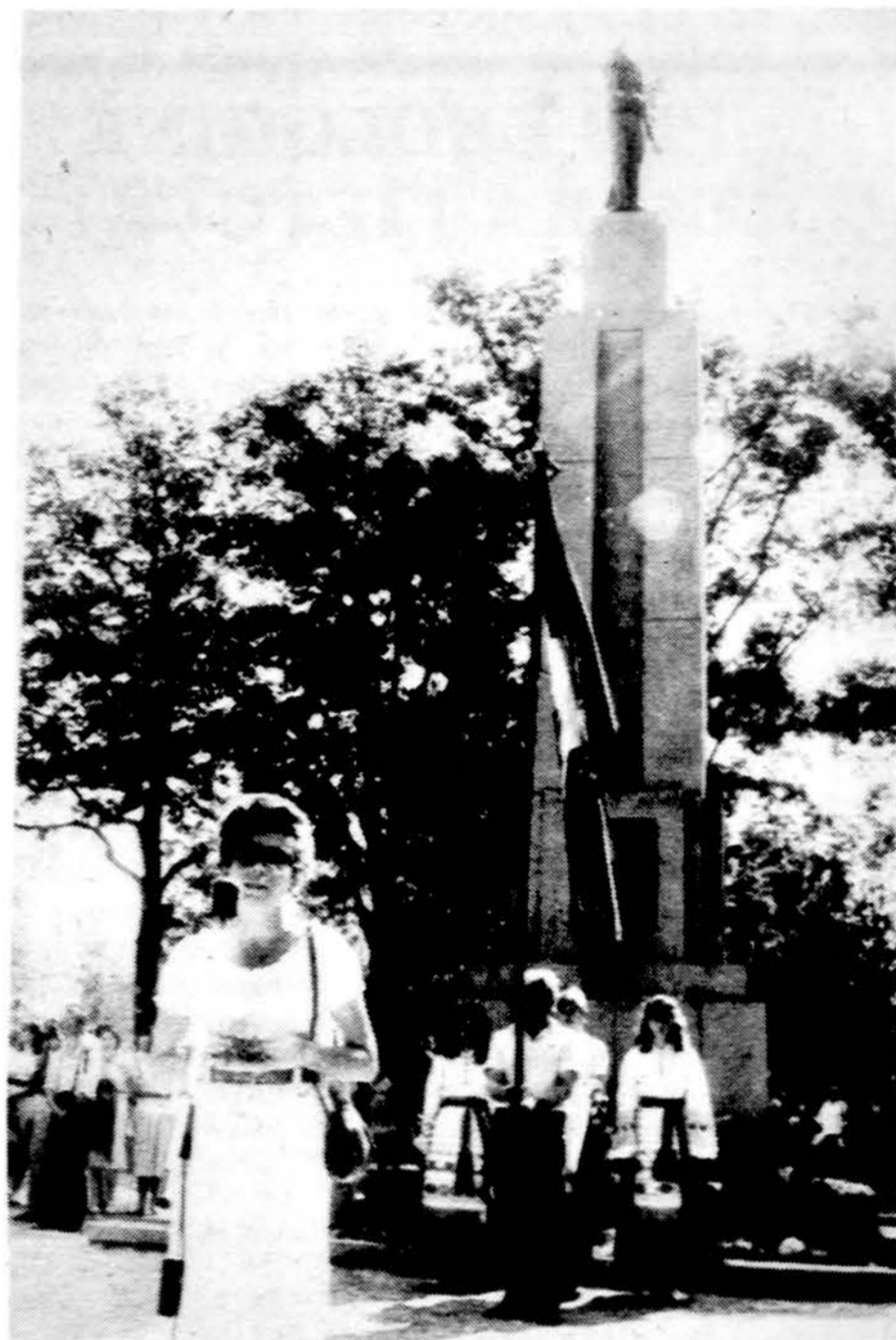
Bet skaityti „AIŽ“ turi milijonai ir milijonų milijonai. Daugeliu kalbų, visam pasauly. Nacių sukurtų baisybių, jau išnuoja nužmogėjusio žmogaus sukurtas baltasis pragaras Sibiras. Bet skaityti „AIŽ“ turi milijonai ir milijonų milijonai. Daugeliu kalbų, visam pasauly. Nacių sukurtų baisybių, jau išnuoja nužmogėjusio žmogaus sukurtas baltasis pragaras Sibiras. Bet skaityti „AIŽ“ turi milijonai ir milijonų milijonai. Daugeliu kalbų, visam pasauly. Nacių sukurtų baisybių, jau išnuoja nužmogėjusio žmogaus sukurtas baltasis pragaras Sibiras.

Rašinio pradžioj užsiminiau Antano Kryžanausko „Už ką“. Atsiminimų autorius – nepri-tiklausomas Lietuvos patriotiškas, sąmoningas pr. mokyklos mokytojas, o laisvalaikiu – mažo provincijos miestelio šau-lių būrio vadas. Atsiminimų pradžioje jis duoda objektyviai nupieštą paskutinių Lietuvos laisvės dienų vaizdą, aprašo Raudonosios armijos invaziją, Lietuvos įjungimą į Sovietų Sąjungą 1941 m. birželio 14 d. trėmimus, kurių auką jis patapo, nužmoginimą, vergiją įvai-riose Sibiro vietovėse, vaikščio-jančius skeletus, utėles, masi-

nes mirtis, savo paties beviltiškas ligas, per stebuklą 1941 trėmimo mažo nuosimčio vergų išlikimą, atkūtimą, sugrįžimą į gyvenimą, pačių laimingųjų ir i tėvynę. Atsiminimai nepaprasto įdomumo ir didelės reikšmės. Puikiausio, lygaus, išbalansuoto stiliaus. Su daugybe pavardžių, datų, vietovių išminėjimų. Su doze sarkazmo, humoro, įvykius dažniausiai aprašinė-jant vyriškai šaltai, tik retkarčiais paklausiant „už ką?“, bet atsakymo nerandant. A. Kryžanausko siūriopji apybraiža man paliko didžiausią išpūdį, didesnį, negu Solženycsino raštai (gal todėl, kad čia diduma apie lietuvius, Lietuvą). Ši apybraiža paskelbta „Pergalės“ žurnalo 1989 m. sausio, vasario ir kovo numeriuose. Kadangi žurnalas paprastu paštu 2-3 mėnesius keliauja, tai paskutinį tesinį ir pabaigiau skaityti tik prieš kelionę. Atsiminimų gryno teksto 104 dideli puslapiai, po maždaug 450-500 žodžių kiekvienas. Normalaus dydžio knygos susidary-tų apie 150-200 puslapių. Tai irgi būtinių būtiniausiai ir sve-timas kalbas verstiną ir pla-tintina baises tikrovės litera-tūra. Tiesiog stebiuosi, kad iki šiol apie A. Kryžanausko „Už ką?“ dar taip mažai išseivijoje kalbėta.

„Už ką?“ ir „Amžino įšalo žemėje“, manding, sibirinių memuarų tik aisberg viršūnė. „Literatūroj ir mene“, „Gim-tajame krašte“ ir kai kuriuose kituose Lietuvos laikraščiuose bei žurnaluose, kone kiekvienam numerį skaitome buvusių tremtinių aitrūs laiškus, savo baisybių išgyvenimų trumpu-sus fragmentus. Nuolat pa-brėžiama, kad jie turi labai daug ką pasakyti. Iš daugelio tokių laišku matyti, kad jų au-toriai ne tik turi bet ir gali la-bai daug ką apie sibirinius iš-gyvenimus ir apskritai apie baisybių bolševizmo santvarką pasakyti. Neabejotina, kad daugelis jų išsilis naujom grinkevičiūtėm, garmutėm, naujais kryžanauskais, nemažesne kokybe bei kiekybe. Argi krauju rašytus liudijimus paliksime tik tarpusaviam padūsimui? Argi? Ar ne mūsų pareiga visa tai pateikti žmo-nijai plačiam pasauly, parodyti ką bolševizmas padarė su pa-vergtaisiais.

Kad ir kaip nutautusi diduma mūsų išseivikojo jaunimo, pui-kių, kvalifikuotų vertėjų ir anglų kalbą tikrai nestokotume, o i

Prie Laisvės paminklo kalba moterų vardu Kaune
Nuotr. Dalios Šumskytės

vokiečių, italų, prancūzų, ispanų, portugalų kalbas irgi dar po vieną kitą atsirastų. Gal sunkiau būtų su japonų ir kinų kalbomis. Bet apie tai ne šio rašinio autoriui kalbėti.

FILMŲ FESTIVALIS

Rugsėjo 22-27 Las Vegas, Nevadoj, Bally's viešbutyje įvyko Cinetex '89, viena iš svarbiausių naujų kinematogra-fijos parodų. American Film Institute (AFI) surengė ir prižiūrėjo meninę, kultūrinę ir mokslinę programą. Taip pat rengė pasijėmusių režisierių pagerbimus.

Į Cinetex '89 įvairią programą tilpo komedijos filmų konkuren-cija bei festivalis, tarptautinis filmų, televizijos ir video turgus, filmų darymo ir vietovių ekspozicija ir platus rinkinys moksl-nių paskaitų apie filmų finansavimą, dalinimą, pardavimą, te-mų išrinkimą, karjerą, filmų in-dustrijoje tarptautinį bendra-vimą ypatinai 1992 m., kai įvyks Laisvosios Europos susi-

vienijimas. Paskaitos įdomios režisieriams, rašytojams, pro-dar po vieną kitą atsirastų. Gal sunkiau būtų su japonų ir kinų kalbomis. Bet apie tai ne šio rašinio autoriui kalbėti.

Viliuosi, kad šio rašinio min-tys nebus paliktos tylai ir už-mirsimui.

Kas liečia naujų filmų temą, bendra išvada yra, kad jau žiaurių filmų „žanras“ atgyveno savo amžiu ir eina prie savo galo, grįžta švelnesnės ir visai šeimai tinkamos temos.

Pernai dalyvavo apie 500 filmų perkeič, o šiais metais dar daugiau – tarp jų ir lietuvių. Palyginus šią filmų ekspoziciją su Cannes ir Milano filmų festivaliais, Cinetex parodoj yra pigiau dalyvauti ir ji yra žymiai lengviau pasiekiami.

Marytė Prunskis
Irašas I. Newtono antkapyje

BRAZILIJA

KAZYS KARUŽA

16

Einame į vidų. Tikras Lietuvos ūkininko kluonas. Patalpa didžiulė, bet vidaus išvaizda nekokia. Stalai ilgi, dar veik tušti, nors jau buvo geras pavakarė. Padavėjos apsiengusios prastai, bet mus pasodino prie ilgo stalo. Užsakėme „Pica“. buvo galima gauti ir ki-tokių maisto patiekalų.

Už 20 minučių atnešė blytė su didžiuliu „Pica“ keliu rūšių. Pasirinkome 4 ir kiekvienas gabalas skirtingas. Vieni gabalai su sūriu, antri su dešra, o treči su daržovėmis ir grybais ir kitais prieskoniais. Valgome ir traukiame alutį. Pasisotiname ir grįžome namo. Kadangi buvau išvargęs ir gerai pašales kalnuose, nuėjome gulti. Tai čia kritęs labai siaurą „lovele“, šiltame butelyje šaldžiai be rūpestių užmigau. Nieko nesapna-vau ir ramiai miegojau. Vos akis praverčiau, jau buvo 8 val. ryto. Puikiai išmiegojau ir labai gerai jaučiausi, atsigavau ir Siliams širdyje dėkojau už šiltą ir mielą pastogę...

Gegužės 3 diena – šeštadienis

Rytas gražus, saulėtas ir mažai matyti debesėlių. Atejęs iš miegamojo į saloną, prieinu prie lango ir išėinu ant balkono pasižvalgyti iš aukštumos ir patį Sao Paulo miesto panoramą, kuria susižavėjau. Žvelgiant iš 15 aukšto nuo balkono, tik džiaugtis ir

gėrėtis reikia gražia rytmečio saulute ir miesto panorama, o nakties metu miestas skęsta milijoninėje įvairių spalvų žiburių jūroje. Rodos ir aš norėčiau tokioje gražioje ir išsvajotoje vietoje pagyventi metus ar an-trus, bet čia negaliu pasilikti, nes manęs laukia namiečiai Kalifornijoje.

Taip man besivažiuojant ant balkono, ateina mjr. Silius ir jis džiaugiasi ta gražia ir išsvajota braziliška ir Sao Paulo aplinka. Jis čia jau prieš 40 metų įsikūres gyvena su žmonele Klera. Silius prašo eiti pusryčių. Grįžtame nuo balkono į vidų ir sėdame prie stalo.

Apie 10 val. ryto atvyko mano giminaitis Anupras Kindyris ir išsivežė mane. Nuvykome apžiūrėti muziejus Sao Paulo mieste, bet jie buvo uždaryti, nes buvo šeštadienis. Tuomet nuvažiuavom į didžiulę kelių aukštų krautuve. Susidomėjau moderniu pastatu, galerija. Vidus meniškai ir skoningai įrengtas, gražiai dekoruotos krautuovės pagal pasaulio masto reklamas ir didelis prekių pasirinkimas. Aplėčiau visus aukštus, kur elektriniškai laiptais užsikėlėme ir nusileidome žemyn. Gražus ir meniškasis architektų darbas, panašiai, kaip ir Amerikoje, Vokietijoje. Tokių pastatų yra ir daugiau pristatyta milžiniškame Sao Paulo mieste. Apžiūrėję išvykome namo į Mogo das Cruzes.

Namuose jaunimas tik sukasi apie mane, bet visa beda, kad jie kalba portugališkai, o labai norėtusi su jais pasikalbėti lietuviškai. Su Lidija Kinduriene susikalbėjau angliškai ir bedos nėra. Kai jai pritrūsta žodžių, griebiasi angliško žodyno ir greitai sulipdo sakinį. Moteris baigusi kolegiją, buvusi valdiškose istaigose sekretore, apsišvietusi ir patyrusi gyvenime.

Apie 3 val. po pietų nutarėme važiuoti prie Atlan-to. Pirmiausia perskrodėme miesto brukuotas ir asfaltuotas gatves. Miestas turi 1,200,000 gyventojų, apie 12 universitetų, daugybę privačių ir valdiškų įstai-

gu. Taip išnirome iš miesto į getkeli, kurio šonuose prasidėjo kalnų virtinė. Kai kur prie kalnų buvo matyti gyvenamieji namai, bet tai ne namai, o tik sukaltos iš lentų „pašūrės“, kuriose gyvena biednuomenė. Taip man aiškino Anupras.

Važiujame toliau greitkelio, kuris pasidarė vingiuotas, kaip kopiant į San Bernardino kalnus Kalifornijoje. Skirtumas tik tas, kad čia jie labai žali, mažesni, žaliuoja, kaip aksomas, kalnas prie kalno, tarpekiai statmenai gilūs, slėniai, kalnai apaugę krūmimis, medžiais ir pievose marguoja gelės. Riedame pirmyn ir vis kylame aukštyn į kalnus, o kelias vis vingiuotas.

Jau pravažiavome 30 kilometrų kelio ir dabar la-bai staigiai riedame žemyn ir žemyn. Bevažiujant ir besidairant pradėjo balti, tarsi sniegas, debesys užgulti kalnus, slėnius ir kelią. Jau daug kas iš automobilių išjungė naktines lempas, kad nesudurtų pravažiuo-dami. Pagaliau išnirome į lygumos kelią, apsuptą kaliforniskomis palmėmis. Gražu. Rodos, keliaučiau po Beverly Hills, kuriame gyvena filmų žvaigždės, mili-jonieriai. Rūkas nuslinko ir pasikabino kalnų aukšt-tumoj. Lygumos keliu privažiavome Atlanto vandenyno platum smėlio plažą. Jokių būdu nesusi-gaudau, kur šiaurė, rytai, pietūs ir vakarai. Tikrai pasimečiau kito pasaulio šalyje. Tik tiek susivokiau ir nustačiau vakarus, nes ten už kalnų nuslinko ir pasi-slėpė auksinė saulutė. Dar šviesoka. Padariau keletą nuotraukų prisiminimui prie Atlanto mėlynų vandenų. Vakaras buvo tylus, bangos nebavangavo ir nebėgo į plažią krantus. Niekados gyvenime nesapnavau čia būti ir gėrėtis mėlynomis tyromis bangomis, žaliais kalnais ir vandenyno mirazų toliais...

(Bus daugiau)

PLB EKOLOGINĖ TALKA LIETUVAI

PLB ekologinę komisiją iki šiol sudaro žurnalistė ir komisijos pirmininkė Vida Zalnierūnaitė. Įeina dar antropologas ir daug pasireiškęs valdžios politinėje veikloje dr. Romas Vaštokas, hidroelektrinės jėgos inžinierius dr. Česlovas Jonys, gamtos taršos srities inžinierius Morkus Sungaila, ekologinės teisės specialistė Virginija Kairyte. PLB ryšininke yra Gabija Petrauskienė. Ši iniciatyvinė grupė kol kas yra Toronte, Kanadoje, tačiau ketina savo veiklą praplėsti ir kituose kraštuose, jeigu atsitarstų susidomėjusių Lietuvos ekologinę padėtį.

Iki šiol komisija visą energiją skyrė ryšių užmezgimui su ekologiškai Lietuvoje bei konkrečios tautos parūpinimu, pvz. specializuotų knygų bei aparatūros aprūpinimu.

Šiuo metu sparčiai ruošiamasi kelti Lietuvos ekologinės padėties klausimus tarptautinėje Helsinkio akto peržiūros konferencijoje ekologijos klausimais spalio 16 – lapkričio 3 d., Sofijoje, Bulgarijoje. Ruošiamas memorandumas bei spaudos atstovams medžiaga su informacija apie Lietuvos ekologinę padėtį. Penkiu dienu darbu Sofijoje, kaip PLB nevaldinės organizacijos atstovas, vyksta PLB ekologinės komisijos narys dr. Romas Vaštokas iš Toronto. Kelionės Sofijon išlaidas bendrai padengs PLB, Kanados ir JAV LB valdybos.

Jau nuo liepos mėnesio ruošiamas dirva kelti Lietuvos klausimus konferencijoje Sofijoje. Per Lietuvos Bendruomenės darbuotojus jau užmegzti kontaktai su įvairių kraštų užsienio reikalų skyrių darbuotojais. Kartu dirbama su Aleksu Veinsku Anglijoj, Ricardu Bačkiu Prancūzijoje, Narcizu Prielaida Šveicarijoje, Klempensu Gumausku Švedijoje, Asta Banionyte JAV ir Juozu Daniu, Rita Rudaityte ir Rūta Danaityte Kanadoje, ruošiant Sofijon vykstančias delegacijas, kad susitikimų su lietuvių atstovais Sofijoje bei priimtų mūsų memorandumą. Intensyviai dirbama jau nuo liepos mėnesio. Su memorandumu, spaudai taikomos medžiagos atspausdinimu, keliones bei išlaikymo išlaidomis, projekto

numatyta kaina gali siekti 4,500 dol. Šį projektą organizuoja Gabija Petrauskienė.

PLB ekologinę komisiją savo globoje atskviečia į Kanadą ir JAV vienam mėnesiui Lietuvos mastu pasireiškusių ekologų. Sąjūdžio tarybos nari, demokratiname balsavime išrinktą liaudies deputatą Zigmą Vaišvilą ir jo žmoną Reginą Vaišvilienę. Kanadon jie atvyksta spalio mėnesio gale, o JAV-ėse bus jau nuo lapkričio mėnesio vidurio. Kelionės pagrindinis tikslas – suvesti su ekologinės srities žinovais, ieškant paramos Lietuvai ekologinėje srityje; taip pat suvesti su valdžios pareigūnais, kaip pilnai įgaliotą Sąjūdžio atstovą pokalbiuose, aiškinant dabartinę situaciją Lietuvoje. Kelionės metu tikimasi bus proga lietuvių visuomenę pilniau informuoti apie Lietuvos katastrofišką ekologinę padėtį tos padėties gyvo liudininko atpasakojimu. Jo kelionę koordinuoja Gabija Petrauskienė iš Toronto (tel. 416 – (232-0747)).

Kanados LB valdyba Zigmą Vaišvilą yra pakvietusi paskaitai į KLB tarybos suvažiavimą spalio 28-29 d. Toronte. PLB ekologinę komisiją bei Kanados LB valdyba ruošia pilną programą jo buvimo laikotarpiui Kanadoje – Toronte, Ottawoje bei Montrealyje. JAV-ėse numatyta, kad Vaišvilai vyks į Washingtoną, New Yorką ir Clevelandą, kur jam taip pat organizuojama pilna programa. Chicagon Vaišvilai vyksta kaip Mokslo ir kūrybos simpoziumo dalyviai.

Toronto lietuviškos Nijolės Karosaitės ir Rima Gustainytės jau metai laiko ruošia pasauliniu mastu lietuvių žinyną „Užsienio tiltai“. Projekta globoja KLB valdyba. Spausdinama 500 egzempliorių. Dar prieš einant į spaustuve, jau per užsakymus parduota 100.

Lenkijos lietuvių klausimu teko kalbėti su lietuvišku jaunimu, iš tenai atgvykusiu ir Jaunimo saskrydį liepos pradžioje. Gabijai Petrauskienė. Šiuo metu Lenkijos lietuviams atrodo, kad išėivijos visas demesys skiriamas Lietuvai, o Lenkijos lietuvių vargai užmiršti. Punsko lietuviškai

Kun. Alfonsas Svarinskas su kongresmanais ir vienu iš jų – kongr. Frank Wolf, kuris lankė Permės stovyklą – kun. Svarinsko kalinimo vieta.

Nuotr. A. Pakštienės

VIDA SIDRYTĖ TIKRAI DINGUSI

Jau buvo rašyta apie Vidę Sidrytę kelionę lėktuvu Pakistane ir lėktuvo dingimą kalnuose. Dabar nėra abejonių, kad tas lėktuvas, kaip rašo du anglų alpinistai Stephen Hall ir Gavin Edwards laiške Jonui Sidriui, jaunesniam Vidos broliui, ir kaip juos cituoja ir aiškina Streater, IL, laikraštis „Times-Press“ rugsėjo 27 d. laidoje.

A.a. Vida Sidrytė

Jie girdėjo lėktuvo užimą. Jie spejo, kad lėktuvas kalnuose per žemai lėkia. Bet tuojau lėktuvo buvo tuščias, nors ten anksčiau kabėjo lietuviški simboliai, tautiniai drabužiai, kuriais jie didžiavosi.

A.a. Vida Sidrytė buvo trečia gausios daktarų Rimvydo ir a.a. dr. Giedrės Sidrių dukte. Ji baigė Notre Dame universitetą, padarė magistro laipsnį Urbano Illinois universitete. 1977-1979 metais savanoriškai buvo mokytoja Vasario 16 gimnazijoje Vokietijoje. Puikiai mokėjo lietuviškai ne tik kalbėti, bet ir rašyti bei skaityti.

Toronte yra didžiausia Lenkijos lietuvių kolonija išėivijoje. Yra galimybė sudaryti tautos Lenkijos lietuviams komisija. Norėtų glaustis prie PLB.

Pagal Sąjūdžio reikalų vedėją V. Čepaičio prašymą šiuo metu vyksta apklausinėjimas per kraštų valdybas, kas kiek ir ko yra parūpinę Lietuvai, ypač liečiant dovanas Sąjūdžiui. Jų pageidavimu bandoma suvesti vienerių metų tautos Sąjūdžiui apžvalgą.

Jaunimo saskrydžio metu V. Vokietijoje, PLB pastangomis Sąjūdžio būstinei išrūpinta Xerox mašina, kurią sėkmingai parsivežė saskrydyje dalyvavę Sąjūdžio tarybos nariai. Kaina 4,000 dol. Tikimasi lėšos bus atgautos iš geradarės New Yorke.

Gabija

sniegas aptirps, gal kada bus galima pamatyti ir lėktuvo griaučius, bet žmonės bus amžinai palaidoti kalnų papėdėje ir amžinu sniegu ir dulkėmis, kaip kokiam kape.

Tas pats „Times-Press“ laikraštis savo redakcijos nario Daivid Galillianetti žodžiais pasako apie surengtas pamaldas Marymount aukštesnės mokyklos koplyčioje Los Angeles, prisimenant aštuonerius metus išmokytojavusių ir visų mylimą a.a. Vidę Sidrytę. Lėktuvas Fokker-27 nešė Vidę, bet nei tas lėktuvas, nei Vida daugiau nepasirodė nuo rugpjūčio 25 d. Jie žuvo Pakistano kalnuose Nanga Parbat.

Šiose pamaldose dalyvavo šeimos nariai, mokytojai ir mokinės, kurios savo mokytojos šypsnį ir jos malonius žodžius visuomet gerai atsimena, ją myli ir gerbia. Šeimos vardu kalbėjo vyriausiasis brolis Raimondas ir prašė nusiųsti gėlių, o aukoti tik tai Marymount mokyklai, kurioje Vida dirbo ir dėstė Vakarų civilizaciją, psichologiją ir meno teoriją.

Apie Vidę Sidrytę kalbėjo su didele pagarba tiek mokytojos, tiek mokinės. Bet jos butas jau buvo tuščias, nors ten anksčiau kabėjo lietuviški simboliai, tautiniai drabužiai, kuriais jie didžiavosi.

„Drauga“, besilankydama čia, skaitau su dideliu įdomumu, tad noriu per jį nuosirdžiai padėkoti suvažiavimo organizatoriams, o ypač dr. A. Vanagūnui ir jo žmonai, taip maloniai globojusiems mane, bet ypač už suteiktą galimybę save praturtinti profesinėmis žiniomis.

Laiškas

LIETUVIŲ DAKTARŲ SUVAŽIAVIMAS

Viešnagės metu Chicagoje turėjau laimę dalyvauti pasaulio ir Amerikos gydytojų suvažiavime rugsėjo 2-3 dienomis. Suvažiavime iš Lietuvos dalyvavo 10 gydytojų ir medicinos darbuotojų, kuriuos, viešindamas Chicagoje pas gimines ar pažįstamus, suvažiavimo organizatoriai maloniai pakvietė dalyvauti.

Suvažiavimas nepasižymėjo dideliu skaičiumi dalyvių, bet jis man paliko neišdildomą išpūdį. Iraišiau į magnetofono juostas visas skaitytas paskaitas, kad grįžusi Lietuvon galėčiau kolegoms plačiai papasakoti apie naujausius medicinos pasiekimus Amerikoje.

„Drauga“, besilankydama čia, skaitau su dideliu įdomumu, tad noriu per jį nuosirdžiai padėkoti suvažiavimo organizatoriams, o ypač dr. A. Vanagūnui ir jo žmonai, taip maloniai globojusiems mane, bet ypač už suteiktą galimybę save praturtinti profesinėmis žiniomis.

Irena Vilimienė

NUODINGAS PLOTAS CHICAGOJE

Chicagos vakaruose, kur dabar yra Goodwill Industry nuosavybė, 8 akrų plote po žeme yra bakai su nuodingais chemikalais, pasilikusiais nuo anksčiau čia buvusio fabriko. Bijomasi, kad, bakams ar vamzdžiams prarūdijus, šie chemikalai gali pasklisti.

ARKIVYSKUPIJOS KONGRESAS

Chicagos arkivyskupija spalio 14 d. Quigley South seminarijos rūmuose, 7740 So. Western Ave., šaukia diecezinį kongresą. Bus svarstomi sielovados, dorovės, liturgijos ir kiti klausimai. Pakviesta garsių paskaitininkų. Pradžia 9:15 v.r.,

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

MLS. KOMPIUTERIŲ
pagalba galite **PIRKTI** ar **PARDUOTI** **NAMA** mieste ir priemiesčiuose Sąjūdingai patarnaus
J. BACEVIČIUS
BELL-BACE REALTORS
INCOME TAX - INSURANCE
6529 S. KEDZIE
778-2233

MLS.
BALYS BUDRAITIS
Nemokamai įkainuoja
jūsų namus.
Turėdamas ilgų metų patirtimą, greit ir sąžiningai patarnausiu pirkime bei pardavime. Kreiptis tel. **767-0600** arba **778-3971**.
Adresas **6600 S. Pulaski Rd.**
One Stop Real Estate

ATIDARA APŽIŪRĖJIMUI

Sekmadienį nuo 1 iki 4 v. p.p.

6751 W. 59 St. - 3 mieg. mūrinis namas 25 metų senumo; gražus, įrengtas rūsys; 2 auto. garažas; daug įvairių priedų. Graži aplinka. Geras pirkiny už žemą kainą. Skambinkite dabar.

AR NORITE PARDUOTI?

Savo namą galite parduoti, tik paskambinkite telefonu. Mūsų pardavėjai sėkmingai jums patarnaus. Mes jums galime padėti, nes daugiau stengiamės. Namų įvertinimui skambinkite skubiai - dabar.

O'BRIEN FAMILY REALTY
Tel. - **434-7100 & 436-8600**

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10% - 20% - 30% pigiau mokėsit už automobilio ir ugnies draudimą pas mus.

FRANK ZAPOLIS

3208 1/2 West 95th Street
Tel. - GA 4-8654

ELEKTROS ĮVEDIMAI - PATAISYMAI

Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir žiemių. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.

655-2020

KLAUDIUS PUMPUTIS

GENRIKAS SONGINAS

VILNIAUS KRAŠTO LEGENDOS

Tik dabar ši knyga išėjo iš spaudos, 128 psl., kietais viršeliais su aplanku, kuris pieštas dail. Ramintos Lapšienės. Tai legendos, per eilę metų parašyti pasakojimai, girdėti iš žmonių ar atkurti autoriaus, pasiremiant kur nors rastais duomenimis. Ši knyga gražiai išleista Songino anūko Lino Raslavičiaus pastangomis. Kaina su persiuntimu 10 dol. Illinois gyventojai dar pridėda 64 centus valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS

4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

KRYŽKELĖS

Bronio Rallos ketvirtasis radijo prakalbų į Lietuvą rinkinys, apimantis 1986-88 metų laikotarpį ligi vėliausių vasaros įvykių Lietuvoje. Rinkinyje sudėta 111 įvairios tematikos kalbų tekstai, pokalbiai su rašytojais bei papildomi autoriaus pasisakymai.

Knyga padalinta į 9 skyrius, kur ryškiai, principingai ir glaudžiai nagrinėjamos temos apie naująjį gorbaciovinį „mas-tymą“ ir „perestroiką“, apie nepranykusius sovietinius šešėlius Lietuvoje, mūsų istorijos prievartavimus ir klaidas, apie tarybinės buities krislus ir rakštis bei daugelį kitų margo Lietuvos gyvenimo akimirų. Atskiri skyriai apie lietuvių rezistencijos didybę ir tragiką, apie kai kurias užsienio ir Lietuvos rašytojų knygas su aptarimais ir kritika, ir dar apie daugelį kitų „klajonių per siaubo šiukšlynus“.

Stambus veikalas, 480 puslapių. Gera dovana giminėms ir draugams iš Lietuvos.

Kaina su persiuntimu JAV kainuoja **12.50 dol.**, Illinois gyv. dar pridėda 80 ct. valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti:

„Draugas“

4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

REAL ESTATE

RE/MAX REALTORS **GREIT PARDUODA**

RIMAS L. STANKUS
361-5950 636-6100

Norintieji **PIRKTI** ar **PARDUOTI** **NAMUS** per šią įstaigą, prašome paminėti, kad esate arba norite būti **Rimo Stankaus** klientais. Nuosavybės įkainavimas **nemokamas**.

ŠIMAITIS REALTY

Viktoras Šimaitis, Reg. Brokeris
Nuosavybės pardavimas. Income Tax.
5953 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7878

Nuolaidą pensininkams duoda

IEVA ASMYTĖ

Community Realty, MLS

3856 W. 63 St., Chicago

Tel. 581-9180, res. 434-4323

Jos patyrimas (antras dešimtmetis

biznyje) jums gali sutaupyti daug

keblumų.

CMR 21 KNIECIK REALTORS
7922 S. PULASKI RD

DANUTĖ ŠČERBAITĖ MAYER

284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti savo nuosavybę per Amerikos populiariausią agentūrą, prašome skambinti **Danutel Ščerbaite Mayer** dėl sąžiningo patar-navimo ir veltui jūsų namų įkainavimo.

LITHUANIA, THE EUROPEAN ADAM

Prof. dr. JUOZO ERETO vokiškai parašyta apie Lietuvą, išversta: anglų kalba dr. **Algjo Mickūno**. Antroji laida 1983 m. Išleido Kęstučio Butkaus fondas. Tai labai gera dovana amerikiečiams, o taip pat ir mūsų jaunimui pasiskaityti apie Lietuvos istoriją ir dabartinę būklę komunistinės Rusijos okupacijoje. Kaina su persiuntimu \$4.50. Illinois gyventojai moka \$4.75. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS

4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

Dr. Vilija Kerelyte praveda Tautos šventės programą Jaunimo centre. Nuotr. V. A. Račkauskio

Tautos šventės minėjime lietuvių būrys prie Laisvės paminklo Jaunimo centro sodelyje. Nuotr. J. Tamulaičio

ROOSEVELTO PATIKĖTINIS APIE PABALTIO VALSTYBES

S. PUKNYŠ

Harry Hopkins buvo prezidento Roosevelto asmeniškas patikėtinis ir ilgametis patarėjas vidaus ir užsienio politiniams klausimais. Jis dalyvavo visose antrojo pasaulinio karo konferencijose ir atstovavo Rooseveltui asmeniškuose susitikimuose su Stalinu, Churchilliu, Edenu ir kitais.

Knygoje „Roosevelt and Hopkins“ randama nemaža medžiaga apie Pabaltijo valstybes. Knygos 708 ir 709 puslapiuose telpa Hopkins 1943 m. kovo 15 d. užrašai apie Rooseveltą pašnekesį su Edenu apie Pabaltijį. Hopkins rašo: „Prezidentas, Eden ir aš vakar dienos vakarienes metu smulkiai aptarėme būsimos pokarinės Europos geografines problemas. Edeno nuomone, karui pasibaigus, bus nepaprastai sunku susitarti su Rusija. Aš paklausiau Edeno, kokie bus Rusijos reikalavimai karui pasibaigus ir susėdus prie taikos stalo. Edenas pasakė, kad pirmas reikalavimas, be abejojimo, bus pripažinimas Pabaltijo valstybių įsijungimo į Sovietų Sąjungą. Stalinas užsispyrusiai tvirtina, kad Pabaltijo valstybės pačios nubalsavo įsijungti į Sovietų Sąjungą. Prezidentas Rooseveltas teigė, kad toks Sovietų reikalavimas būtų nepalankiai sutiktas Amerikoje ir Anglijoje. Iš kitos pusės, jo manymu realiai galvojant, Vokietijai kritus, rusų armijos jau bus užėmusios Pabaltijo valstybes ir niekas negalės jų iš ten išvaryti. Prezidentas teigė, kad Amerika ragins Rusiją neįjungti Pabaltijį į Sovietų Sąjungą, kol tuo reikalu bus pravestas plebiscitas. Prezidentas buvo nuomonės, kad Pabaltijo valstybės turėtų palaikyti tamprius ekonomiskus ir kariškus ryšius su Sovietų Sąjunga. Edenas laikėsi nuomonės, kad Stalinas su tokio Roosevelto siūlymu nesutiks ir užsispyrusiai reikalaus, kad Amerika ir Anglija

sutiktų su Pabaltijo valstybių įjungimu į Sovietų Sąjungą. Prezidentas teigė, jeigu taip atsitiktų, tai nusileidimą įjungti Pabaltijį į Sovietų Sąjungą, tektų panaudoti kaip priemonę kitoms nuolaidoms iš Stalino išgauti.“

Edenas savo atsiminimuose apie šį pokalbį taip rašo: „Mano nustebimui prezidentas nebuvo priešingas Pabaltijo valstybių prijungimui prie Sovietų Sąjungos, pateisindamas, kad Pabaltijį galima būtų praveisti plebiscitą. Prezidentas daugiausia rūpinosi ir teiravosi mano nuomonės, ar galima pasitikėti Sovietų vadais ir ar galima bus po karo drauge su jais dirbti.“

H. Hopkins aprašo 1943 m. kovo 16 d. pokalbį su Litvinovu. Jis rašo: „Laike vakarinio pašnekesio aš paklausiau Litvinovo, kokie bus Rusijos reikalavimai, susėdus prie taikos stalo. Jis pasakė, kad pirmiausia jie nori turėti Pabaltijo valstybes. Rusija jas laiko Sovietų Sąjungos dalimi. Istoriškai Pabaltijys visuomet buvo Rusijos dalis ir svarbiausia, kad Pabaltijys yra Rusijai reikalingas saugumo sumetimais.“ (713 p.) Teherano konferencijos metu Stalinas kategoriškai pareiškė Rooseveltui: „Pabaltijo valstybių žmonės išreiškė savo valią, nubalsuodami prisijungti prie Sovietų Sąjungos, ir šis klausimas daugiau nediskutuotinas“ (782 p.).

Faktiškas Pabaltijo kraštų prijungimas prie Sovietų Sąjungos įvyko, pasirašius slapta Molotovo-Ribbentropo sutartį 1939 m. Nei Rooseveltas, nei Churchillis, nei Edenas tu slapta sutarčių nežinojo. Stalinas juos visus apgavo.

Ir šiuo „atvirumo“ metu Maskva slepia tas slapta sutartis ir nenori Pabaltijo istorikams parodyti jų originalo. Sutartys slypi neprieinamuose Sovietų Sąjungos archyvuose.

MŪSŲ KOLONIJOSE

Kennebunkport, ME VYTENIO VASYLIŪNO VARGONŲ KONCERTAS

Dalyvavęs ir paskaitą skaitęs iš astrofizikos tarptautiniam suvažiavime geomagnetikos ir aeronomijos Anglijoje, ir atlikęs vargonų koncertą Exeter Devon, Anglijoje, Vytenis Vasyliūnas atskrido į Bostoną ir iš ten atvažiavo į Kennebunkportą. Kennebunkporte rugpjūčio 3 dieną buvo vasarotojų choro koncertas, kuriam Vytenis dirgavo ir akompanavo. Rugpjūčio 6 dieną jis akompanavo solistei

Daivai Mongirdaitėi ir rugpjūčio 8 dieną 8 v.v. atliko vargonų koncertą pranciškonų koplyčioje. Jo programos dalis buvo ta pati kaip ir Anglijoje, tik vietoje Juzeliūno vargonų koncerto jis čia grojo Felix Mendelssohn Bartoldy sonata. Programą sudarė maži mums žinomų kompozitorių veikalai. Joseph Theinberger (1839-1901) sonata Nr. 6 es moll, Op. 119 Rheinberger savo veikaluose jungė griežtą klasikine formą su 19 šimtmečio romantizmu. Vytenis ant nedidelių vargonų pagrojo šį didingą veikalą, naudodamas kontras-

tius registrus ir parodęs gera techniką. Ypač spalvingai praskambėjo baigiamoji fuga. Herman Schroeder (1904-1984), būdamas Koelno katedros vargonininkas ir Bonnos konservatorijos profesorius, turėjo įtakos, reformuojant katalikų bažnytinę muziką, atpalaiduojant ją nuo 19 šimtmečio giedojimo arba romantizmo. Schroeder veikalai yra pagrįsti gregorianiniu giedojimu. Vytenis atliko šio kompozitoriaus veikalą vardu „Ordinarium pro organo“ – modernus veikalas, didžiai skyrėsi nuo pirmojo ir paskutiniojo veikalų programoje.

Seattle, WA PABALTIEČIŲ GEGUŽINĖ

Darbo dienos savaitgalį įvyko trečioji metinė Seattle pabaltiečių gegužinė latvių Kurso stovyklavietės patalpose. Dalyvavo gražus skaičius lietuvių, o jaunos šeimos pasinaudojo progą stovyklauti bei aptarti vaikučių lietuvišką veiklą bei mokslus ateinančiais metais. Nebuvo klausimo, kad veiks ir toliau praeitą rudenį įsisteigusi lietuviška mokyklėlė, o Irena Blekytė-Johnson toliau vadovaus vaikų tautinių šokių rateliui.

NAUJI MOKSLO METAI

Rugpjūčio 30 d. lituanistinė mokyklėlė pradėjo veikti antrus metus. Jaunas savanoris mokytojas Linas Erlingis džiaugiasi, kad į lietuviškas pamokas ne tik tie patys vaikučiai sugrįžo, bet taip pat pasirodė 5 nauji mokiniai. Mokyklėlė veikia kas antrą šeštadienį Alan ir Kathie Moritis namuose, Bellevue.

LIETUTIS PRADĖJO REPETICIJAS

Seattle tautinių šokių ratelis „Lietutis“ pradėjo savo devintų metų veiklą. Šiuo laiku „Lietutis“ gretose dalyvauja 30 šokėjų (24 lietuvių kilmės ir 6 „garbės lietuvių“, t.y., maišyti šeimų žmonos ar vyrų nelietuvių, kurie su savo entuziazmu puoselėja lietuvišką kultūrą). „Lietutis“ būsimas pasiro-

dymas numatomas lapkričio 18 d. 3 val. p.p. Nordic Heritage muziejuje Seattle, Yulefest programoje. „Lietutis“ taip pat išleido savo ženklelį, – tai saga baltu fonu, ant kurio pavaizduotas trispalvis lietsargis su žodžiu „Seattle“, tulpės, lietus ir žodis „Lietutis“. Ženkliukus galima užsisakyti pas Zitą Petkienę, 6216-105th Avenue NE, Kirkland, WA 98033. Kaina su persiuntimu 5 dol.

LIETUVOS ALPINISTAI SEATTLE

Penki alpinistai iš Lietuvos svečiavosi Seattle beveik ištisą rugpjūčio mėn. Savo viešnagės metu turėjo daug progų kopti į Washingtono valstijos garsiąsias viršūnes, įskaitant ir Mt. Rainier. Vienas iš alpinistų netyčia atsiskyrė nuo savo draugu prie Mt. Stuart ir jam teko vienam pernaktoti ant kalno. Taip pat buvo susitikęs meška. Alpinistas pasakoja, kad, žinodamas negalint bėgti nuo meškos, nes ji greit pasivytų, o kad tokiu atveju reikia daug triukšmo sukelti, jis drąsiai užtraukė „Ant kalno mūrui“. Washingtono valstijos meška, mandagiai išklausius lietuvišką dainelę, pagaliau atsiprašė ir dingo miške...

UNIVERSITETAS NORI GOLDBLATT RŪMŲ

De Paul universitetas sudarė planą įgyti ir pertaisyti Goldblatt rūmus savo klasėms. Kainuotų 69 mil. dol. Tuo tarpu De Paul universitetas yra vienintelis pasisiūlęs pirkti tuos Chicago centre uždarčius Goldblatt krautuvės rūmus.

**SEPTYNERIŲ METŲ
MIRTIES SUKAKTIS**

**A.†A.
JONAS VIŠČIUS**

Buvo gimęs 1919 m. kovo mėn. 8 d.
Mirė 1982 m. spalio mėn. 9 d.

Jau prabėgo septyneri liūdesio metai, kai mano brangus Jonas su gelstančiais rudens medžių lapais iškeliavo į amžiną gyvenimą. Bet Tu brangus Jonai, tebėsi gyvas mano širdyje ir mintyse ir būsi gyvas tol, kol aš gyvensiu. Laukiu Tave kas dieną sugrįžtant, bet viskas veltui. Matau Tave ir girdžiu Tavo balsą visur, o dažniausiai mano skausmu ir gailesčiu pripildytoje širdyje.

Brangiam a.a. Jono atminimui liūdnos sukakties progą už jo sielą šv. Mišios bus atnašaujamos šv. Jurgio parapijos bažnyčioje, Bridgeporte, Chicagoje, spalio mėn. 8 d., 10:30 v. ryto.

Liūdinti Valerija

**DVIDEŠIMT METŲ
MIRTIES SUKAKTIS**

**A.†A.
Pulk. PETRO
GENIO**

Savanorio Kūrėjo
Vyčio Kryžiaus
Ordino Kavaliarius

Mūsų brangaus ir mylimo vyro, tėvelio, senelio ir prosenelio mirties sukaktį minint, šv. Mišios už jo sielą bus atnašaujamos T. Jėzuitų koplyčioje spalio mėn. 8 d., sekmadienį, 11:15 val. ryto.

Maloniai prašome buv. jo draugus ir pažįstamus prisiminti jį savo maldose.

Nuliūdę: žmona, dukterys, žentai, vaikaičiai ir provaikaičiai.

**UŽDARYS FORT
SHERIDAN BAZĖ**

JAV senatas nusprendė uždaryti 86 kariuomenės bazes, jų tarpe ir Chicago šiaurėje esančią Fort Sheridan.

GARY TERŠIA EŽERĄ

Kovai su tarša įstaiga išskėlė bylą prieš Gary miestą, reikalaujama 20 mil. pabaudos dėl to, kad miestas nesiliauja leidęs taršalus į Michigano ežerą.

**A.†A.
MARIJONA MARTINKIENĖ
(VEDEIKAITĖ)**

Gyveno Chicagoje, Marquette Parko apylinkėje.
Mirė 1989 m. spalio 3 d., 8:00 val. vak.
Gimė Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 25 m.

Pasiliko dideliame nuliūdime vyras Antanas; duktė Sofija Martinkutė; Lietuvoje sesuo Stasė Bagdonienė su šeima; Amerikoje Michalena Vilutis su šeima; Gabrielius Rudavičius bei kiti Lietuvoje ir Amerikoje gimines, draugai ir pažįstami. Priklausė Tauragės klubui.

Kūnas bus pašarvotas ketvirtadienį, penktadienį, spalio 5 ir 6 d. nuo 2 iki 9 v.v. Petkaus Marquette koplyčioje, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, spalio 7 d. Iš koplyčios 9 val. ryto bus atlydėta į šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionės sielą. Po pamaldų bus nulydėta į šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuosirdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę vyras ir duktė.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus. Tel. 476-2345.

**GAIDAS—DAIMID
EUDEIKIS
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE**

4330-34 S. California Avenue
Telefonai — 523-0440 ir 523-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — 927-1741-1
4348 S. California Avenue
Telefonas — 523-0440

**PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TĖVAS IR SŪNUS**

2533 West 71 St., Chicago
Telefonas — 476-2345
1410 So. 50th Av., Cicero
Telefonas — 863-2108

**STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS
LACKAWICZ
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI**

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy. — Tel. 974-4410
9236 S. Roberts Rd. — Tel. 430-5700

**BUTKUS — PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI**

1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003

Sally Donald M., Jr.

**VANCE
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
DIREKTORIAI**

1424 So. 50 Ave., Cicero Illinois
PATARNAUJA CHICAGOJE BEI PRIEMIESČIUOSE
Tel. 652-5245

APLINK MUS

x Smuikininkė Linda Veleckytė spalio 28 d. New Yorke atliks dalį programos koncerte, kurį rengia Lietuvos Fondo igaliojimo Lilė Milukienė.

x Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas V. Pavlovskis ir estų pirmininkas J. Simonson rugsėjo 30 d. JBANC posėdyje Washingtono aptarė ateinančių 12 mėnesių bendros veiklos planus. Visi drauge parašė bendrą raštą JAV prezidentui George Bush Pabaltijo valstybių reikalui. Taip pat pasiuntė telegramą viceprezidentui Dan Quayle, dėkodami už palankų pabaltiečiams pareiškimą.

x Vilniaus universiteto ansamblio plokštelių ir kasetių bus galima išsigyti atsilankius į „Margučio“ rengiamus koncertus. Koncertai bus spalio 7, 8, 9 dienomis Jaunimo centre. Bilietai iš anksto gaunami Vaznelių parduotuvėje ir „Margučio“ raštineje.

x Tautos fondo vakariene ir stambesnių aukotojų pagerbimas spalio 1 d. praėjo su rekordiniu pasisekimu. Donsnų Chicago ir apylinkių lietuviai Lietuvos laisvinimo reikalams sudėjo 18.200 dol. Lietuviškoji išeivija džiaugiasi pagerėjimui Lietuvoje. Kol okupacinės jėgos nebus išvestos iš Lietuvos, negalim sumažinti savo pastangas kovojant už nepriklausomą Lietuvos valstybę atstatymą.

x JAV Lietuvių Jaunimo sąjungos Chicago skyrius nuoširdžiai dėkoja dr. R. Povilaičiui už 25 dol. auką, įteiktą a.a. Edvardo Sabo atminimui.

x Ieško Jono Markaus, gvv. 3920 Revere Ave., Los Angeles, tėvo sesers Konstancijos Kudirkos, gvv. 4337 So. Washtenaw, Chicagoje, iki 1959 m., taip pat seserų Magdės, Marijos ir Onos Markevičiūčių. Ieško Antano Markevičiaus dukte Eugenija Spirina, Žirmūnų 130-76, Vilnius 232012, Lithuania. Visi kilę iš Rusninkų km., Mikoliškių vsl., Marijampolės apskr.

x Linksma, gera ir smagu bus „Ateities“ žurnalo vakare, kuris įvyks šeštadienį, spalio 28 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje. Vakare – jaunimo kūrybos premijos, nuotaikinga programa, vaišės ir šokiai. Vietas „Ateities“ žurnalo vakare rezervuoti skambinant 434-2243. (sk)

x A. A. Vincento Dragūnaitis penkių metų mirties proga spalio 7 d., šeštadienį, 8:30 v.r. Jėzuitų koplyčioje bus atnašaujamas šv. Mišios. Giminės, draugai ir pažįstami prašomi prisiminti jį maldoje. (sk)

x Už a.a. Stefą ir a.a. Stepą Lukauskus šv. Mišios bus atnašaujamos Lietuvių Misijoj, Lemonte, spalio 7 d. 8 val. ryto. Po Mišių bus paminklo pašventinimas šv. Kazimiero kapinėse. Maloniai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus pasimelsti ir kartu dalyvauti su mumis. Liūdinti šeima. (sk)

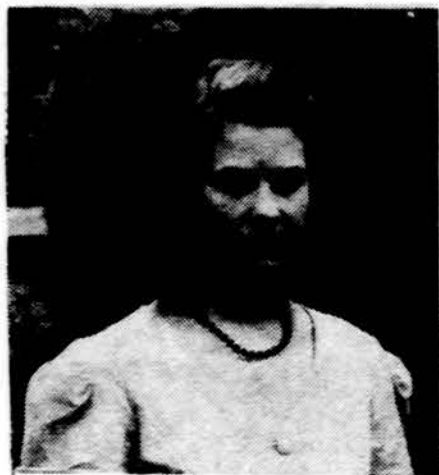
Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. — 776-8700

Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.

x Mažosios Lietuvos Lietuvių draugijos visuotinis narių susirinkimas bus sekmdienį, spalio 15 d., 12 val. „Seklyčios“ patalpose. Laiku nesusirinkus kvorumui, po pusės valandos vyks susirinkimas, kuris bus teisėtas, nežiūrint susirinkusių narių skaičiaus. Visi nariai prašomi laiku atvykti.

x Bernardui Brazdžioniui, buvusiam „Ateities“ žurnalo redaktoriui susigrūs ir negalint atvykti į „Ateities“ žurnalo vakarą spalio 28 dieną, visa to vakaro programa yra keičiama. Kaip? Sekite spaudoje.

x Dr. Marytė Gaižutienė spalio 13 d. St. Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje skaitys paskaitą apie grybus ir paaiškins, kaip ir kokius grybus galima rinkti. Spalio 15 d., sekmdienį, New Buffalo, Mich., M. Gaižutienės vadovaujami, visi galės pagrybauti.

x Renata Ramanauskaitė, inž. Liūdo ir Albinos Ramanauskų jauniausia dukra, birželio 11 d. Illinois Universiteto Architektūros College Chicagoje baigė meno ir miesto planavimo studijas, įgydama Bachelor of Fine Arts in Industrial Design diplomą. Visa Ramanauskų šeima aktyviai reikiškiai lietuvių skautiškoje veikloje. Renata priklauso Akademiniam skautų sąjūdžiui ir kitoms jaunimo organizacijoms. Už pavyzdinę vadovavimą „Aušros Vartų“ tunto skaučių draugovei buvo pakelta į pašautininkės laipsnį. Renatai linkima sėkmės moksle, profesiniame darbe ir nenutrūkstamos veiklos lietuviškose organizacijose.

x Stasio Venckaus, Vinco sūnaus, brolių ir sesers vaikų ieško jų pusės seserė Stefanija Venckutė-Savickienė, Ligoninės 7-8, Klaipėda 235800, Lithuania. Jis buvo gimęs Šilalės vsl., Tauragės apskr. Sesuo gyvena Chicagoje. Tėvelis mirė Vainute, buvo gimęs 1885 m.

x Linas Lauraitis, Inverness, Ill., lietuviško žodžio rėmėjas, „Draugo“ garbės prumeratorius, su prumeratorius prašymu atsiuntė visą šimtinę. Labai dėkojame.

x JB Wordley & Associates Editorial and Writing Consultants, partneriai Robertas Vitas ir John Brynda, patarė ir padeda su vertimais, įvairių dokumentų pildymu, rašymu bei redagavimu anglų kalba. Skambinkite: dr. Robertui Vitui 434-4545. (sk)

x Š.m. spalio 8 d. 10 val. r., sekmdienį, Tėvų Jėzuitų koplyčioje, vienerių metų mirties sukakčiai paminėti, šv. Mišios bus atnašaujamos už a.a. Onos Kunigundis Orentienės sielą. Nuosirdžiai kviečiu gimines, draugus ir pažįstamus šiose šv. Mišiose dalyvauti ir pasimelsti už a.a. mano mamą. Sūnus. (sk)

x NAMAMS PIRKTI PASKOLO duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road — Tel. VI 7-7747. (sk)

„Draugo“ jubiliejiniam minėjime Martinique salėje rugsėjo 24 d. Iš kairės sėdi: dr. G. Kriaučiūnienė, D. Bazienė, M. Remienė, A. Šulaitienė, J. Šulaitis, sol. R. Mastienė, dr. B. Biskienė ir T. Blinstrubas; stovi: V. Bazis, V. Mastis, G. Biskis.

Nuotr. J. Tamulaičio

CHICAGOJ IR APYLINKĖSE

VILNIAUS ANSAMBLIS

Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblis lankysis Chicagoje ir spalio 7, 8, 9 dienomis koncertuos Jaunimo centre. Ansamblio meno vadovas ir režisierius yra Vidas Aleksandravičius. Choro vadovas ir dirigentas Vytautas Abaris. Kanklių grupės vadovė Daiva Čičinskienė. Šokių grupės vadovai Tamara Kalibaitė ir Henrikas Užnys. Orkestro vadovas Kastytis Mikiška. Drauge atvyko Vilniaus universiteto profesorius, Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio tarybos

x Dr. Laima Feldman, Switzerland, Europe, Ramunei Dičius, Glendale, Cal., tarpininkaujant, pratęsė prumeratą, gražino laimėjimų šaknelės ir ta proga pridėjo 40 dol. auką. Dr. L. Feldman skelbiame garbės prumeratore, o už auką labai dėkojame.

x E. Jasnauskas, Yucca Valley, Cal., pratęsė prumeratą, gražino laimėjimų šaknelės su 10 dol. auką ir 50 dol. dienraščio palaikymui, o laiškuose rašo, kad visam „Draugo“ personalui linki sėkmės, neuilstamai ir toliau dirbti kaip iki šiol. E. Jasnauskas skelbiame garbės prumeratorium, o už aukas labai dėkojame.

x Julius Barakauskas, Stayner, Ont., Kanada, mūsų garbės prumeratorius, pratęsdamas prumeratą atsiuntė 110 dol. kanadiškų. Labai dėkojame.

x Juozas Linartas, A. A. Stankus, V. Chaves, V. Butikas, Irena Morkūnas, A. Smilga, Juozas Gasperas, J. Čyvas, D. Eitmanas, M. Baukus, J. Špakevičius, B. R. Sriubas, R. Alminas, A. Viliušis, S. Augonis pratęsė „Draugo“ prumeratą vieneriems metams su 10 dol. auką. Labai dėkojame.

x L. Kulikauskas, G. Juodwalis, Vincas Kačergius, Edward Shilling, M. Kuras, A. Brazdžionis, Bruno Lukas, Robert Mingėla, J. Stumbrys, K. Marcinkus, St. Jurgilas, J. Motiejūnas, dr. V. Damušis, V. Kleivienė, pratęsdami prumeratą, pridėjo po 10 dol. auką. Nuosirdus aciu.

x Ursulė Skrobotanas, Teresė Balnionis, Izabelė Stončius, Janina Pileckas, Vacys Numgaudas, Vincas Urbonas, Antanas Kleiza, Stasys Česna, Juozas Poškus, Philomena Peleckas, Juozas Sabrinskas, visi lankėsi „Draugo“ administracijoje, pratęsdami prumeratą vieneriems metams su 10 dol. auką. Labai dėkojame.

narys Bronius Genzelis.

Ansamblio nariai: Artūras Ališauskas, Rūta Adomaitytė, Jaunutis Rimtautas Atkočiūnas, Rita Balandienė, Ligita Butytė, Eglė Bungardaitė, Renata Bendoriūtė, Kestutis Čičinskas, Darius Čeburnis, Nomedas Daugvilaitė, Vidas Drėgva, Eglė Gričiūtė, Kestutis Grigoras, Daiva Juknytė, Julita Kuzminaitė, Erika Kašėtaitė, Vygantas Kazlauskas, Saulius Kalvaitis, Robertas Laucius, Eugenijus Lesinskas, Vygantas Miškelevičius, Arvydas Pacevičius, Daiva Pacevičiūtė, Jolita Paukštytė, Saulius Racevičius, Svetlana Raleva, Raimundas Ražanauskas, Aušra Ražanauskienė-Kalvaitytė, Ringaudas Ručys, Renata Rizgelienė-Simkūnaitė, Saulius Racevičius, Daina Sirvydaitė, Raimundas Savukynas, Jūratė Svičiulytė, Arūnas Šukšta, Gediminas Talutis, Alvydas Tirus, Virginija Tamošiūnaitė, Gintautas Vasiulis, Rasa Žiukaitė, Rūta Žvinklytė ir Iveta Žvironaitė.

Šeštadienį ir sekmdienį besitešiančiame festivalyje įvairios parapijos organizacijos turės žaidimų būdeles, rankdarbių krautuvelės, pyragų ir kitų kepinių pardavimą bei įvairių tautybių užkandžių ir pietų: lietuviškų, itališkų, ispaniškų bei amerikietišku.

Eleonoros Radvilienės vadovaujamas komitetas paruos lietuviškus pietus: dešrų, kopūstų ir kugelio, kuriam numatoma suvartoti 600 sv. bulvių. Anelė Šulaitienė organizuoja kepinių išpardavimą, o Kazimieras Razma vadovauja barui. Ispaniškai kalbančiųjų komitetas ruošia tamales, takos ir kitų ispaniškų skanėstų pietus.

Žaidimų premijos bus pinigines, naujų elektrinių įrankių (appliances), žaislų, vyno butelių ir nerinių I festivali, kuris šeštadienį veiks nuo 2 iki 8 v.v., o sekmdienį nuo 10 v.r. iki 6 v. vak., kviečiami ne tik parapiją norintys paremti parapičiai ir apylinkių lietuviai, bet visi, kurie nori smagiai praleisti porą valandų ir pasisvečiuoti su seniai matytais pažįstamais.

RUDENS FESTIVALIS

Šv. Antano parapija Cicero, Kazimieras Razma vadovauja Oktoberfest spalio 14 ir spalio 15 dienomis parapijos salėje. Šis renginys, jau tapęs metine tradicija, suburia bendron šeimom visas etnines grupes, kurios glaudžiasi prie šios lietuviškos parapijos. Parapijos administratoriaus kun. dr. J. Šarausko globoje šio renginio komitetai

Juzė Ivaškauskienė 1988 m. Putnamo seselių rėmėjų surengtoje parodoje modeliuoja Elenos Glytienės pasiūta eilutė.

jam ruošiasi jau keli mėnesiai, vadovaujami Mary Zailskienės, Beata Parke ir kun. Matt Brophy.

Eleonoros Radvilienės vadovaujamas komitetas paruos lietuviškus pietus: dešrų, kopūstų ir kugelio, kuriam numatoma suvartoti 600 sv. bulvių. Anelė Šulaitienė organizuoja kepinių išpardavimą, o Kazimieras Razma vadovauja barui. Ispaniškai kalbančiųjų komitetas ruošia tamales, takos ir kitų ispaniškų skanėstų pietus.

Žaidimų premijos bus pinigines, naujų elektrinių įrankių (appliances), žaislų, vyno butelių ir nerinių I festivali, kuris šeštadienį veiks nuo 2 iki 8 v.v., o sekmdienį nuo 10 v.r. iki 6 v. vak., kviečiami ne tik parapiją norintys paremti parapičiai ir apylinkių lietuviai, bet visi, kurie nori smagiai praleisti porą valandų ir pasisvečiuoti su seniai matytais pažįstamais.

Žaidimų premijos bus pinigines, naujų elektrinių įrankių (appliances), žaislų, vyno butelių ir nerinių I festivali, kuris šeštadienį veiks nuo 2 iki 8 v.v., o sekmdienį nuo 10 v.r. iki 6 v. vak., kviečiami ne tik parapiją norintys paremti parapičiai ir apylinkių lietuviai, bet visi, kurie nori smagiai praleisti porą valandų ir pasisvečiuoti su seniai matytais pažįstamais.

LB BRIGHTON PARKO APYLINKĖS VAKARAS

Kai Chicagoje medžių lapai pradeda keisti savo spalvas, ženklas, jog vėl naujas ruduo.

a.z.
LB BRIGHTON PARKO APYLINKĖS VAKARAS

Kai Chicagoje medžių lapai pradeda keisti savo spalvas, ženklas, jog vėl naujas ruduo.

IŠ ARTI IR TOLI

J.A. VALSTYBĖSE

— Liūda Avizonienė iš Albuquerque, NM, siūnia ištrauką iš vietinio laikraščio „New Mexico Daily Lobo“ rugsėjo 29 d. laidos, kur parašyta apie balionistus iš Sovietų Sąjungos. Bus tikrai ir trys lietuviai iš Lietuvos, būtent pilotas Gintaras Surkus ir Edmundas Budvitis ir vertėja Violeta Ausvičiūtė. Laikraštis rašo, kad balionas bus lietuviškos vėliavos spalvomis — raudona, geltona ir žalia ir pavadintas „Aušra“. Taip pat bus pažymėtas baltas Vytis.

— Ričardas Kružikas, aplankęs ir paviešėjęs Lietuvoje kartu su savo seneliu Pranu, sugrįžęs pradėjo studijas University of N.Y. at Albany, gavęs N.Y. State Regents Scholarship. Baigė Hoosick Falls N.Y., High School. Būdamas Honor Roll mokinys, aktyviai reikiškis mokyklos gyvenime, ypač muzikoje. Laimėjęs premijas už pianu skambinimą ir kompozicijas. Priklausė National Honor Society, Dramos klubui, Ski klubui ir Prancūzų kalb. klubui, kaip narys turėjęs progą lankytis Prancūzijoje ir Olandijoje. Lankęs Chicagoje Kristijono Donelaičio šeštadieninę mokyklą, kol su tėvais Terese ir Ričardu ir sesute Denisa persikėlė gyventi į rytines valstijas. Sėkmingo kelio tolimiesniame moksle ir muzikoje.

— Vysk. Paulius Baltakis Los Angeles palaimino ilgamečio Apreiškimo parapijos vargo

nininko ir choro vadovo muz. Viktoro Ralio su Wendy Antanaityte moterystę. Iš Brooklyno buvo atvykusi jaunosios teta Marija Šalinakienė ir vyčių veikėjas Jonas Adomėnas.

— Los Angeles lietuviai turi progą išgirsti svarbiausius veikėjus, atvykstančius iš Lietuvos. Šiuo metu lankosi Lietuvos Ateitininkų organizatorius Saulius Galadauskas, turįs susitikimą su vietos ateitininkais. Greit žada atvykti ir padaryti viešą pranešimą filosofas Arvydas Juozaitis. Jis buvo išstatytas kandidatu į Sovietų S-gos Aukščiausios tarybos deputatus, oponuojant partijos sekr. A. Brazauskui. Ekspertų nuomone jis būtų rinkimus lengvai laimėjęs. Tačiau taktiniais sumetimais jis savo kandidatūrą atšiemė, kad praėtų Sąjūdžiui naudingas partietis. Jo moto „mes nenorime akis į akį susidurti su Maskvos konservatoriais, todėl einame žingsnis po žingsnio“.

— „Banga“, tautinių šokių grupė, St. Petersburg, Fla., pradeda repeticijas. Rugsėjo 13 d. buvo pirmas susirinkimas. Grupė kviečia visus jaunuolius dalyvauti tautinių šokių grupėje. Smulkesnei informacijai galima susisiekti su Danute Gečiene.

— St. Petersburg ir šiemet bus lituanistinė mokykla, kurią vadovauja Aurelija Žalnierūnaitė Robertson. Mokytoja Rita L. Moore ir Kristina Krulikiene. Ūkio vedėja yra Rūta Degesenė.

Prasideda kultūriniai bei pramoginiai renginiai salėse, vakaronėse, parodos. Pagal dešimtmečiais tebesitęsiančią tradiciją, Lietuvių Bendruomenės Brighton Parko apylinkės rugsėjo 30 d. Šaulių namų salėje vėl suruošė savo tradicinį rudens vakarą. Prisimintina, kad gerokai prieš porą dešimtmečių Brighton Parke (ir kitur) būdavo problema, kaip sutalpinti visus atsilankiusius svečius salėje. Be to, tuomet ant stalų matydavosi net keletas išgarsinto vardo butelių, dabar jau retenybė, o ant kai kurių atsinešti šviešūs „haiboliukai“. Bet šios apylinkės pareiginga valdyba, vadovaujama Salomėjos Daulienės, sėkmingai užpildė šaulių namų salę.

Pirm. S. Daulienė, pradėjusi šią rudens šventę, padėjo susirinkusiems už gausų atsilankymą, supažindino su programos atlikėjais aktoriais Apolonija ir Petru Steponavičiais. Taip pat pirmininkė pasveikino atsilankiusius Aukšt. lituanistinės mokyklos direktorių Juozą Masilionį ir jo žmoną, „Dainavos“ ansamblio pirmininkę Metą Gabaliene, atsilankiusią net ir su visa savo valdyba, kun. Fabijoną Kireilį ir Česių Auglį, Dariaus-Girėno prad. lituanistinės mokyklos vedėją Juozą Plačą ir jo žmoną, Pedagoginio lituanistikos instituto direktorę Stasę Petersonienę ir jos vyrą, lietuvių namų savininką pirm. V. Utarą.

Pirm. Daulienė pakvietė scenon svečius Steponavičius programai atlikti. Prieš pradėdamas programą, P. Steponavičius padėjo ir pasidžiaugė, kad pakviestas galįs dalyvauti šioje šventėje. Sako, kad Lietuvoje 15 minučių dainavimą ar deklamavimą nevadina programa. Abu Steponavičiai padainavo porą gražių (žemaitiškų) dainų ir humoristiškų vaizdelių, jie abu nuotaikingai praskaidrino nuotaikas susirinkusių į šį tradicinį vakarą. Pirmininkė dėkodama abiem prisegė po gėlę.

Kun. Fabijonas Kireilis

Atvėsus Floridos karščiams, pirm. S. Daulienė, tik ką pradėjusi gauti vyr. amžiaus užimtarnavusiem valstybinį mėnesinį mokesį, sveikatai sustiprinti gal žiemos dalį praleisti Floridoje. Laikina savo vietoje paliko (korespondencijai bei kitiems reikalams) E. Majauskiene, 4036 So. Campbell Ave., Chicago, IL 60632.

Juozas Šlajus